

LUNDS UNIVERSITET

Från ordlöshet till frihet:

“ En kvalitativ intervjustudie på hur språkbarriärer påverkar utrikesfödda kvinnors möjlighet att befria sig från våld i nära relationer ”

Författare: Mariam Sarhan & Adyin Lafta

Handledare: Karin Kullberg

Examinator: Hans Knutagård

SOPB63, VT 24

Socionomprogrammet, Kandidatuppsats

Antal ord: 14956

Abstract

Authors: Mariam Sarhan and Adyin Lafta

Title: *From wordlessness to freedom: A qualitative interview study about foreign-born women's experiences of breaking free from violence in domestic relationships with limited Swedish language skills.*

Supervisor: Karin Kvist Kullberg

Assessor: Lunds University

This qualitative study investigates how language barriers affect foreign-born women's ability to seek and receive support and protection from violence in domestic relationships in Sweden. Utilizing interviews with six foreign-born women who have navigated these challenges, the research aims to understand the communicative and structural obstacles these women encounter. The findings reveal that language barriers significantly hinder these women's ability to effectively communicate about the violence they experience and to access necessary resources and support. This study underscores the importance of culturally and linguistically sensitive practices within support services to enhance accessibility and effectiveness. By highlighting the critical role of language proficiency in the support process, this research contributes to the broader discourse on improving interventions for victims of domestic violence, advocating for more inclusive and supportive measures that consider the diverse linguistic needs of affected women.

Key words: Language barriers, domestic violence, support services, foreign-born women, communicative obstacles.

Förord

Vi vill börja med att vi är oerhört tacksamma mot de deltagande kvinnorna som delade sina erfarenheter och historier, vilket gjorde denna forskning möjlig. Vi vill även uttrycka vår tacksamhet till vår handledare, Karin Kvist Kullberg, vars vägledning och insikter var ovärderliga under arbetets gång. Ett stort tack till alla som varit närvarande under vår forskning, för deras oändliga stöd och uppmuntran under hela vår studietid. Utan er skulle detta arbete inte varit möjligt.

Sist men inte minst är vi evigt tacksamma för varandra som har stöttat och uppmuntrat varandra vilket skapade en vänskap som växte under arbetets gång.

Innehållsförteckning

Abstract	2
Förord	3
Innehållsförteckning	4
1.0 Inledning	6
1.2 Syfte & frågeställningar.....	7
1.3 Begrepp definition.....	8
1.3.1 Våld i nära relationer.....	8
1.3.2 Språkbarriär.....	9
2.0 Tidigare forskning	9
2.1 Varför stannar kvinnor i våldet?.....	9
2.2 Språkbarriär som utmaning.....	10
2.3 Verksamhet, människa & omvärld.....	14
3.0 Teoretiska utgångspunkter	15
3.1 Stämplingsteori.....	16
3.2 Dramaturgisk modell.....	16
3.3 Presentation av jaget i vardagen.....	17
3.4 Reflektion av teori.....	18
4.0 Metod	19
4.1 Metodval.....	19
4.2 Urval.....	21
4.3 Tillförlitlighet.....	22
4.4 Bearbetning och analys.....	24
4.5 Sökprocess.....	25
4.6 Etiska överväganden.....	26
4.7 Förförståelse.....	28
4.8 Arbetsfördelning.....	28
5.0 Analys	29
5.1 Upplevelser av våld.....	30
5.2 Försvårande faktorer i uppbrottsprocessen.....	32
5.2.1 Kommunikation om våldet.....	32
5.2.2 Påverkan av språkhinder.....	35
5.2.3 Skam.....	36
5.2.4 Stöd och hjälp av myndigheterna.....	38
5.2.5 Ekonomisk försvårande.....	40
5.3 Stödresurser i frigörandeprocessen.....	41
5.3.1 Tolkens roll.....	42
5.3.2 Förslag till stöd.....	44
6.0 Slutsats	45

6.1 Avslutande reflektioner.....	49
6.2 Förslag till forskning.....	51
Referenslista.....	52
Bilagor.....	56
Bilaga 1 [Informationsbrev].....	56
Bilaga 2 [Samtyckesblankett].....	57
Bilaga 3 [Intervjuguide].....	59

1.0 Inledning

Våld i nära relationer är ett allvarligt socialt problem som har stora konsekvenser för individen och samhället som helhet. Det drabbar både män och kvinnor, men kartläggningar visar att kvinnor är betydligt mer utsatta. Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå, 2023) har var fjärde kvinna i Sverige blivit utsatt för våld av en partner. Våld mot kvinnor hotar deras mänskliga rättigheter och integritet, orsakar psykisk och fysisk ohälsa och innebär stora samhällskostnader. Därför är det viktigt att samhället agerar med stöd och hjälp för de utsatta kvinnorna.

Sedan början av 2000-talet har språkliga hinder och deras påverkan på utrikesfödda kvinnors förmåga att befria sig från våld i nära relationer fått ökad uppmärksamhet (Baianstovu et al., 2022). Språkliga hinder kan vara svårigheter att förstå myndigheters information, rädsla för att bli missförstådd, och isolering. Dessa hinder skapar svåra konsekvenser för kvinnor som försöker frigöra sig från våld (Baianstovu et al., 2017).

Enligt Persson & Andersson (2016) kan våld mot kvinnor ta sig olika uttryck, inklusive verbala påhopp, ekonomiskt utnyttjande och social isolering (Socialstyrelsen, 2016). Andra kvinnor kan utsättas för psykisk misshandel, såsom nedvärderande kommentarer och kontroll över deras beteende (Söderman & Nordlund, 2019). Lundqvist (2006) påpekar att skamkänslor är en av de svåraste påfrestningarna en kvinna kan uppleva på grund av sin språkliga och kulturella bakgrund.

Eriksson & Sjöberg (2016) belyser att kvinnor påverkas negativt av att leva under förtryckande språkliga regler, vilket begränsar deras kommunikation och integration. Psykiskt våld kan baseras på ryktesspridning inom gemenskapen, vilket skapar rädsla för att bli förlöjligad (Baianstovu et al., 2019). Detta kan leda till att kvinnor inte vågar motsätta sig sina förtryckare (Andersson, 2007).

Språkliga regler innebär ofta missförstånd och ojämlikhet. Missförstånd uppstår när kvinnor inte kan kommunicera effektivt med myndigheter på grund av språkbarriärer, medan ojämlikhet manifesteras genom bristande tillgång till information och rättigheter (Baianstovu et al., 2017). Kvinnor med utländsk bakgrund löper en större risk att drabbas av våld på grund av dessa hinder, vilket gör det svårt för dem att söka stöd och integrera sig i samhället.

Många kvinnor med utländsk bakgrund känner rädsla och skam inför att berätta om sin situation och har ofta bristfällig kunskap om vilka stödåtgärder som finns. Språkliga normer överförs ofta mellan generationer, vilket gör att språkliga och kulturella traditioner tas med till det nya landet (Baianstovu et al., 2019). Detta kan leda till att våld inom nära relationer förblir dolt och svårupptäckt (Baianstovu et al., 2017).

Denna studie undersöker hur språkbarriärer påverkar utrikesfödda kvinnors möjlighet att söka stöd och befria sig från våld i nära relationer, med fokus på deras egna berättelser och upplevelser. Målet är att bidra med ökad förståelse för de utmaningar och behov som tidigare våldsutsatta kvinnor upplever.

1.2 Syfte & frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur språkbarriärer påverkar utrikesfödda kvinnors förmåga att söka och erhålla stöd och skydd från våld i nära relationer i Sverige, med ett särskilt fokus på att utforska de kommunikativa och strukturella utmaningar som präglar uppbrottsprocessen.

Vi kommer undersöka syftet i denna studie med nedanstående frågeställningar.

- *Hur påverkade språkbarriärerna förmågan att kommunicera om våld i nära relationer och söka och få hjälp?*
- *Vilka andra hinder än språket upplevde kvinnorna när de ville bryta sig loss från våld i nära relation?*
- *Vilka resurser upplever kvinnorna behövs för att utländska kvinnor med bristande språkkunskaper ska kunna frigöra sig från våld i nära relationer?*

1.3 Begrepp definition

1.3.1 Våld i nära relationer

Våld i nära relationer refererar till alla typer av våldshandlingar som utförs av någon som offret har en nära relation med, såsom en partner, en familjemedlem eller en närstående. Detta innefattar fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld. Det kännetecknas ofta av en återkommande natur där förövaren syftar till att dominera och kontrollera offret, vilket kan leda till allvarliga psykiska och fysiska konsekvenser för offret (Socialstyrelsen, 2021).

Psykiskt våld, enligt Socialstyrelsen (2022), innefattar handlingar som inte nödvändigtvis är fysiska men ändå skadar offret psykiskt. Detta kan omfatta verbala hot, nedvärderingar, isolering och kontroll, som alla syftar till att underminera och kontrollera offret. Effekterna av psykiskt våld är ofta långvariga och kan vara lika skadliga som fysiskt våld, vilket understryker behovet av att erkänna och behandla dessa typer av övergrepp med samma allvar.

Fysiskt våld innebär direkta attacker mot kroppen, vilket kan inkludera slag, sparkar, och användning av vapen eller andra föremål som kan orsaka fysisk skada eller smärta.

Socialstyrelsen (2022) betonar att fysiskt våld utgör ett allvarligt brott med omedelbara och långsiktiga konsekvenser för den drabbade, både fysiskt och psykiskt.

Ekonomiskt våld, är en form av våld i nära relationer där förövaren använder ekonomiska medel för att kontrollera och begränsa sitt offer, möjligheter och tillgångar. Detta kan inkludera handlingar som att förhindra partner från att få eller behålla ett jobb, hålla ekonomisk information hemlig samt förskingra pengar från hushållet. Enligt National Coalition Against Domestic Violence (NCADV), är ekonomiskt våld ett förekommande verktyg som används för att upprätthålla makt och kontroll i en relation, vilket därmed försvårar för offret att lämna en

våldsamt partner på grund av ekonomisk beroendeställning. Den typen av våld resulterar även i långsiktiga effekter på offrets ekonomiska välfärd och självständighet som ytterligare komplicerar återhämtningsprocessen efter att ha lämnat relationen.

1.3.2 Språkbarriär

Språkbarriär definieras som hinder som uppstår i kommunikationen mellan människor som inte talar samma språk, eller när språkfärdigheter inte är tillräckliga för att förmedla och förstå budskap fullständigt i ett visst sammanhang (Migrationsverket, 2022). Detta innebär att personer som talar olika språk kan ha svårt att förstå varandra verbalt eller skriftligt, vilket leder till missförstånd och hinder i att få tillgång till viktiga samhällstjänster, utbildning eller arbete. För invandrare och flyktingar utgör språkbarriären ett betydande hinder för en effektiv integration i det svenska samhället.

2.0 Tidigare forskning

I följande avsnitt kommer tidigare forskning som är relevant för att studera våld i nära relationer att presenteras. Huvudfokus kommer vara tidigare forskning som belyser hur språkbarriärer påverkar utrikesfödda kvinnors möjlighet att bryta sig loss från sådana relationer. De valda delar inom avsnittet är för att ge djupare förståelse och begriplighet kring ämnet. I slutet av detta avsnitt summeras hela innehållet. Även om tidigare forskning kring språkbarriären för utländska kvinnor i våld i nära relationer inte finns i lika stor utsträckning som andra ämnen så har en del relevant forskning kunnat identifieras. De olika typerna av forskning kommer att presenteras nedan utifrån våra frågeställningar kring vår studie.

2.1 Varför stannar kvinnor i våldet?

Tidigare forskning, såsom Forgey, Allen & Hansen (2014) och Heffman, Blythe & Nicolson (2012), har identifierat flera faktorer som bidrar till varför kvinnor stannar kvar i våldsamma relationer trots faran och lidandet. En betydande faktor som dessa studier framhåller är de

ekonomiska hinder som kvinnor möter. Detta inkluderar brist på egna ekonomiska resurser, svårigheter att hitta eller behålla arbete samt ett beroende av den våldsamma partners inkomst (Forgey, Allen & Hansen, 2014). Dessa ekonomiska svårigheter kan vara avgörande när det gäller att ha råd med boende, barnomsorg eller ens att täcka vardagliga utgifter utan partners ekonomiska bidrag.

Boendesituationen är en annan central faktor som påverkar beslutet för kvinnor att stanna i våldsamma relationer. Studier visar att brist på säkert och tillgängligt boende kan vara ett betydande hinder för att lämna en våldsam partner (Heffman, Blythe & Nicolson, 2012). Kvinnor som saknar möjlighet att hitta eller betala för ett annat boende kan känna sig fast och ha begränsade alternativ, vilket kan tvinga dem att stanna kvar av ren nödvändighet för att undvika hemlöshet eller ännu farligare situationer.

Arbetsrelaterade utmaningar utgör också en betydande faktor. För många kvinnor kan rädslan för att förlora sin anställning eller ekonomiskt beroende av partners inkomst vara en starkt bidragande faktor till att stanna i en våldsam relation (Forgey, Allen & Hansen, 2014). Den ekonomiska tryggheten som arbetet ger kan vara avgörande för kvinnors beslut att stanna, särskilt om de inte har tillräckligt med ekonomiska resurser eller alternativa stödsystem.

2.2 Språkbarriär som utmaning

Forskningen i USA av Alvarez, Debnam, Clough, & Alexander (2018) ger viktiga insikter om hur vårdgivare kan förbättra sitt stöd till kvinnor som arbetar för att befria sig från våld i nära relationer, med särskilt fokus på utrikesfödda kvinnor som stöter på språkbarriärer. Studien belyser de betydande utmaningar som språkbarriärer innebär och framhäver vikten av att utveckla effektiva strategier för att övervinna dessa hinder. Detta är avgörande för att säkerställa att kvinnor som behöver stöd kan kommunicera effektivt med vårdpersonal. Även om forskningen berör vården som område så anses den även tillämpningsbar inom verksamheter som erbjuder stöd och hjälp för människor med språkbarriärer.

För utrikesfödda kvinnor som har frigjort sig från våld i nära relationer är språkbarriärer ett betydande hinder. Kommunikationen med vårdpersonal kan vara begränsad på grund av bristande språkkunskaper, vilket kan göra det svårt för dessa kvinnor att söka och få nödvändigt

stöd och skydd. Alvarez et al. (2018) pekar på vikten av att vårdgivare utvecklar strategier för att övervinna dessa hinder. Det kan inkludera att tillhandahålla professionella tolktjänster för att underlätta kommunikationen och se till att information om tillgängliga resurser och stöd ges på flera språk Alvarez et al. (2018). Genom att integrera kultur, sensitiv vård och anpassa tillvägagångssättet utifrån olika kulturella bakgrunder kan vården bli mer tillgänglig och effektiv för utrikesfödda kvinnor som har erfarenheter av våld i nära relationer. Att skapa en miljö där dessa kvinnor känner sig förstådda och stöttade kan vara avgörande för deras förmåga att befria sig från våldet och återfå sin hälsa och välbefinnande (ibid). Alvarez et al. (2018) bidrar med värdefulla riktlinjer för att förbättra vården för kvinnor med språkbarriärer som har utsatts för våld i nära relationer.

För kvinnor med utländsk bakgrund som jobbar med att befria sig från våld i nära relationer, kan den initiala kontakten med vården vara avgörande för deras fortsatta väg mot säkerhet och välbefinnande. Språkliga hinder kan utgöra ett betydande hinder för att dessa kvinnor ska kunna kommunicera effektivt med vårdpersonal och få tillgång till nödvändiga resurser. Studien av Alvarez et al. (2018) understryker behovet av att vårdgivare utvecklar strategier för att övervinna dessa hinder. Genom att integrera kultursensitivt tillvägagångssätt och vara medveten om språkliga hinder kan vården bättre möta behoven hos utrikesfödda kvinnor som har överlevt våld i nära relationer. Studier som den av Alvarez et al. (ibid) är viktiga för att öka medvetenheten och förbättra praxis inom vården för att säkerställa att alla kvinnor, oavsett bakgrund eller språkkunskaper, har tillgång till det stöd och skydd de behöver för att återfå sin frihet och sitt välbefinnande.

Användningen av tolkar eller språkstöd kan vara en känslomässigt laddad upplevelse. Det kan kännas skamfullt för de utsatta där de bland annat kan uppleva att det är obekvämt att behöva förlita sig på en tolk för att kommunicera om personliga och traumatiska erfarenheter av våld. Denna känsla av skam eller obehag kan ytterligare komplicera den redan svåra processen att söka hjälp och stöd. Det blir därmed av vikt att skapa förståelse kring problematiken samt att erbjuda tolktjänster på ett känsligt och empatiskt sätt. Det kan vara en viktig del av att bygga förtroende och underlätta kommunikationen mellan vårdpersonal och patienter (ibid).

Studien av Alvarez et al. (2018) ger insikter i vårdgivares synsätt och praxis vid hantering av våld i nära relationer, men den lyfter också fram vikten av att vården tar hänsyn till språkliga och kulturella faktorer för att säkerställa att stöd och hjälp blir tillgängligt för alla kvinnor, oavsett deras bakgrund eller språkkunskaper

Vidare framgår det i en annan tidigare forskning från Söderlund, J. et al. (2019) som ger och erbjuder värdefulla insikter i hälso- och sjukvårdspersonalens praxis och uppfattningar vid hanteringen av våld i nära relationer. Genom denna tidigare forskning kan man fördjupa förståelsen utifrån vårdpersonalens arbete. Vilket kan vidare belysa hur vi identifierar olika hinder och möjligheter som finns när det gäller att erbjuda adekvat stöd och hjälp till utrikesfödda kvinnor som är våldsutsatta i vården.

I studien framkommer vikten av att anpassa vårdinsatser för att adressera språkliga och kulturella skillnader som påverkar våldsoffrens tillgång till stöd. För kvinnor med språkliga barriärer kan den initiala kontakten med vården vara avgörande för deras förmåga att söka hjälp och befria sig från våld i nära relationer. Det betonas att vården måste skapa en trygg och respektfull miljö där utrikesfödda kvinnor känner sig bekväma med att uttrycka sina behov och erfarenheter på sitt eget språk.

Att erbjuda professionell tolkning och anpassad kommunikation är avgörande för att underlätta vårdprocessen och säkerställa att våldsoffer får det stöd de behöver för att frigöra sig från våld i nära relationer och återhämta sig från sina erfarenheter.

I en annan forskning om språkbarriärer i svensk kontext, så lyfter Baianstovu (2017) fram i sin forskning om hur språkbarriärer kan vara en betydande faktor som påverkar utrikesfödda kvinnors förmåga att befria sig från våld i nära relationer. Enligt Baianstovu indikerar tidigare forskning att kommunikationssvårigheter på grund av språkliga hinder kan försvåra möjligheten för dessa kvinnor att söka hjälp och att uttrycka sina upplevelser av våld (Baianstovu, 2017).

Studien belyser att brist på språkkunskaper hos utrikesfödda kvinnor kan skapa en barriär för att förstå och kommunicera om våldsrelaterade problem till hjälptjänster och myndigheter (ibid). Denna oförmåga att uttrycka sig på ett förstäligt sätt kan leda till att deras behov förblir

oidentifierade eller förbises av de professionella som de vänder sig till för stöd. Enligt Baianstovu (2017) är språkbarriärer inte bara begränsande i att kommunicera om våldet utan kan också försvåra tillgången till och förståelsen av rättigheter och skyddsnet som finns tillgängliga för våldsutsatta kvinnor. Tidigare forskning visar att dessa hinder kan leda till att utrikesfödda kvinnor stannar kvar i våldsamma relationer utan att kunna söka den hjälp de behöver (Baianstovu, 2017).

Denna synpunkt på språkbarriärer som en utmaning för utrikesfödda kvinnor i deras strävan att befria sig från våld i nära relationer betonar vikten av att erbjuda språkstöd och kulturellt anpassade tjänster för att möta deras behov på ett effektivt sätt (Baianstovu, 2017). Forskningen av Baianstovus (2017) understryker därmed behovet av att integrera språkutbildning och kulturell kompetens i det sociala arbetet för att säkerställa att utrikesfödda kvinnor får tillgång till adekvat stöd och möjligheter att befria sig från våld i sina relationer.

I ytterligare en betydelsefull studie om språkets påverkan så utforskar Gleen Flores (2006) i sin publicerade forskning i *The New England Journal of Medicine* den kritiska roll som språkbarriärer spelar i att begränsa tillgången till kvalitativ hälsovård i USA. Forskningen lyfter fram hur språkliga hinder inte bara leder till missförstånd och bristande kommunikation mellan vårdpersonal och patienter, utan även signifikant ökar risken för negativa utfall inom hälsovården. Dessa utfall inkluderar alltifrån felaktiga diagnoser till försenade eller felaktiga behandlingar, vilket kan ha allvarliga, långsiktiga konsekvenser för patientens hälsa.

Flores (2006) undersöker i studien även hur språkbarriärer kan försvåra eller till och med omöjliggöra för utrikesfödda kvinnor, särskilt de som upplever våld i nära relationer, att få tillgång till nödvändig hjälp och stöd. Dessa kvinnor står ofta inför dubbla utmaningar: dels språkbarriärer, dels den stigmatisering och de kulturella missuppfattningar som kan förhindra dem från att söka hjälp. Studien betonar vikten av att utveckla och implementera riktade strategier som kan minska dessa hinder och på så sätt förbättra tillgängligheten och kvaliteten på vårdtjänster för denna utsatta grupp.

Studien av Flores (2006) utgör en viktig grund för vidare forskning och policyutveckling inom hälso- och sjukvårdssystemet och erbjuder värdefulla insikter i hur man kan förbättra vårdtillgången och utfallet för språkligt och kulturellt diversifierade befolkningsgrupper. Genom att ta itu med språkbarriärer på ett genomtänkt sätt, kan hälsovården bli mer inkluderande och rättvis, vilket inte bara gynnar individuella patienter utan även samhället i stort.

2.3 Verksamhet, människa & omvärld

I boken *“Verksamhet, människa & omvärld”* betonar Knutagård (2022) vikten av att förstå hur kulturella och historiska faktorer påverkar individens möjligheter. För utrikesfödda kvinnor innebär språkbarriärer inte bara en isolerad utmaning utan samverkar med andra aspekter av deras livssituation, såsom ekonomisk utsatthet och bristande nätverk. Studier har visat att kvinnor som inte behärskar majoritetsspråket har svårare att söka hjälp och skydd från våldsamma relationer. Detta beror på rädsla för diskriminering, bristande tillit till myndigheter och en känsla av skam eller stigma kopplat till att lämna en våldsam partner (ibid). Dessutom kan bristen på språkkunskaper leda till missförstånd och felaktig hantering av deras fall av rättsväsendet och sociala tjänster. Knutagård (2022) understryker att en helhetssyn är nödvändig för att effektivt stödja dessa kvinnor. Detta innebär inte bara att erbjuda språkligt anpassade tjänster utan också att skapa ett kulturellt sensitivt stöd som tar hänsyn till de unika utmaningar dessa kvinnor står inför. Det innebär också att arbeta för att förändra de strukturella och institutionella hinder som försvårar deras möjligheter till frigörelse. Tidigare forskning och Knutagårds (2022) insikter pekar på behovet av en integrerad och förståelsebaserad ansats för att stödja utrikesfödda kvinnor i deras strävan att befria sig från våld i nära relationer.

3.0 Teoretiska utgångspunkter

Inom ramen för en kvalitativ intervjustudie kan Goffmans teorier vara användbara för att analysera hur utrikesfödda kvinnor navigerar och anpassar sig i olika sociala sammanhang, särskilt när de konfronteras med våld i nära relationer och språkbarriärer. Kvinnorna kan uppleva en känsla av att spela olika roller beroende på vilken kontext de befinner sig i – som när de interagerar med myndigheter, sjukvårdspersonal, eller inom sina egna sociala nätverk. Goffmans teori kan hjälpa till att förstå hur språkbarriärer påverkar deras förmåga att kommunicera sina behov och upplevelser till omgivningen, vilket i sin tur kan påverka deras förmåga att söka och ta emot stöd för att befria sig från våld.

Erving Goffmans teori om stigma förklarar hur vissa individer upplever en negativ påverkan på sin identitet på grund av specifika egenskaper eller attribut, såsom etnisk bakgrund, kulturell identitet eller språkkompetens (Goffman, 1963). Språkbarriärer kan isolera utrikesfödda kvinnor och hindra dem från att söka stöd på grund av kommunikationssvårigheter (Goffman, 1963). När de inte kan uttrycka sig på det lokala språket riskerar de att bli missförstådda eller ignorerade, vilket förstärker stigmatiseringen (Goffman, 1963).

Stigmatisering kan även kopplas till kulturella missförstånd eller fördomar gentemot invandrare, vilket försvårar kvinnors möjlighet att frigöra sig från våldsamma relationer (Goffman, 1963). Fördomar kan leda till att de betraktas som "annorlunda" eller mindre kompetenta, vilket ytterligare hindrar deras förmåga att söka hjälp (Goffman, 1963).

Goffmans teori belyser hur sociala normer och förväntningar påverkar tillgången till resurser och stöd (Goffman, 1963). I kontexten av språkbarriärer fungerar stigma som ett hinder för kvinnors möjlighet att erkänna och hantera våld i nära relationer (Goffman, 1963). Genom att använda Goffmans stigmatologi kan forskare förstå hur språkbarriärer och stigma interagerar och påverkar utrikesfödda kvinnors liv, vilket kan hjälpa till att utveckla mer effektiva stödåtgärder (Goffman, 1963). Sammanfattningsvis understryker Goffmans teori att språkbarriärer inte bara är praktiska

hinder för kommunikation utan också sociala och psykologiska hinder som påverkar individers identitet och självbild (Goffman, 1963).

3.1 Stämplingsteorin

Erving Goffmans stämplingsteori syftar till att förklara hur individer eller grupper betraktas och behandlas som avvikande eller mindre värda på grund av specifika egenskaper eller attribut (Goffman, 1963). Stigma definieras som en "spoiled identity" där individens identitet negativt påverkas av samhället.

Individer med stigmatiska egenskaper, såsom utrikesfödda kvinnor med begränsad språkkompetens, riskerar att bli socialt isolerade och missförstådda. Språkbarriärer kan förstärka detta stigma, vilket försvårar deras möjlighet att kommunicera sina behov och söka hjälp vid våld i nära relationer (ibid). Goffman menar att stigmatiska egenskaper ofta leder till social isolering och brist på förståelse från samhället. Utrikesfödda kvinnor som inte talar det lokala språket flytande möter ofta fördomar och negativa attityder, vilket ytterligare hindrar deras förmåga att uttrycka sina behov och delta fullt ut i samhället (ibid).

Språkbarriärer skapar inte bara praktiska hinder för tillgång till resurser som hälso­tjänster utan förstärker även känslan av social isolering och stigmatisering (Goffman, 1963). Detta gör det svårare för utrikesfödda kvinnor att erkänna och hantera våld i nära relationer samt att söka den hjälp de behöver (Goffman, 1963).

Genom att tillämpa Goffmans stämplingsteori i en kvalitativ intervjustudie kan forskare få insikter i hur sociala normer och förväntningar påverkar tillgången till stöd och resurser för sårbara grupper (Goffman, 1963). Denna förståelse är viktig för att utforma effektiva interventioner och policies som tar hänsyn till interaktioner mellan språk, kultur och social identitet (Goffman, 1963).

3.2 Dramaturgisk modell

Erving Goffmans dramaturgiska modell beskriver sociala interaktioner som en teaterföreställning där individer spelar olika roller beroende på situationen (Goffman, 1959). Människor agerar och anpassar sig för att framställa en önskad bild av sig själva och för att påverka hur de uppfattas av andra.

Modellen visar att utrikesfödda kvinnor kan uppleva att de spelar olika roller beroende på kontexten, exempelvis när de interagerar med myndigheter, sjukvårdspersonal eller inom sina sociala nätverk. Språkbarriärer påverkar deras förmåga att kommunicera sina behov och upplevelser, vilket kan hindra dem från att söka och ta emot stöd (Goffman, 1959).

Språkbarriärer innebär att individer kan behöva improvisera och använda icke-verbala signaler, tolkar eller stödpersoner för att underlätta kommunikationen och navigera i samhället (ibid). Dessa anpassningar är nödvändiga för att hantera situationer där språket utgör ett hinder.

Genom att tillämpa den dramaturgiska modellen kan forskare få insikter i de strategier och anpassningar som utrikesfödda kvinnor använder för att delta och interagera i det svenska samhället trots språkhinder. Modellen bidrar till en djupare förståelse för hur språk påverkar sociala roller och interaktioner. Den dramaturgiska modellen betonar vikten av att skapa inkluderande och tillgängliga samhällen där språkliga och kulturella skillnader beaktas för att främja effektiv integration (ibid).

3.3 Presentation av jaget i vardagen

Erving Goffmans teori om "Presentation av jaget i vardagen" är särskilt användbar när man undersöker hur människor interagerar och anpassar sig till olika sociala sammanhang (Goffman, 1959). Denna teori fokuserar på hur människor framställer sig själva genom att spela olika roller och hantera intryck för att uppnå önskade sociala mål. Inom ramen för studier om språkbarriärer och integration kan denna teori hjälpa till att förstå hur utrikesfödda kvinnor navigerar och anpassar sig i det svenska samhället trots språkliga hinder.

Goffmans teori om "Presentation av jaget" ger insikter om hur individer väljer och anpassar sina beteenden, språk och interaktioner för att forma hur de uppfattas av andra. I kontexten av

språkbarriärer kan detta innebära att utrikesfödda kvinnor med begränsade språkkunskaper aktivt formar sina sociala roller och interaktioner för att navigera i samhället och uppnå sina mål. Studier baserade på denna teori kan bidra till att identifiera strategier och anpassningar som dessa kvinnor använder för att hantera språkliga utmaningar och integrera sig i det svenska samhället (ibid).

Vidare ger det även en ram för att förstå hur språkbarriärer påverkar individers förmåga att framställa sig själva och interagera med andra (ibid). Genom att tillämpa denna teoretiska modell kan man även få en djupare insikt i de sociala och kommunikativa utmaningar som utrikesfödda kvinnor möter och därigenom bidra till att utveckla mer effektiva integrationsstrategier och stödåtgärder.

3.4 Reflektion av teori

Att byta till en annan teori än Goffmans stämplingsteori i vårt examensarbete skulle minska djupet och relevansen av vår analys. Goffmans teori erbjuder en specifik och detaljerad förståelse av hur stigma påverkar individers identitet och sociala interaktioner, vilket är centralt för att förstå hur språkbarriärer påverkar utrikesfödda kvinnor som utsätts för våld.

Goffmans teori belyser hur språkbarriärer kan leda till stigma och social isolering, vilket försvårar kvinnors möjligheter att söka hjälp och stöd. Detta är avgörande för att förstå deras situation. Dessutom integrerar teorin hur sociala normer och förväntningar påverkar individers handlingar och möjligheter, vilket ger en bredare förståelse av de kulturella och strukturella hinder som dessa kvinnor möter.

Tidigare forskning, som betonar behovet av språkstöd och kulturellt anpassade tjänster, är väl integrerad med Goffmans teori, vilket gör den relevant och tillämpbar för att utveckla effektiva stödåtgärder. Teorin ger en omfattande ram för att analysera de komplexa sociala och kulturella faktorer som påverkar utrikesfödda kvinnors möjligheter att frigöra sig från våld. Därmed är det väsentligt att belysa att Goffmans teori är inte helt anpassbar till ämnet i uppsatsen och att det därmed förekommer en viss avgränsning i vad som plockas ut från teorin. Men med en överväganden om relevanta teorier så ansågs att Goffmans teori bidrar med en djupare förståelse för fenomenet.

Sammanfattningsvis av att använda en annan teori skulle riskera att minska djupet och konsistensen i vår analys, vilket gör Goffmans teori till den mest lämpliga ramen för vårt arbete.

4.0 Metod

Under detta avsnitt redogörs hur studiens process har sett ut där resonemang kring de valda metoder som vi har använt i studien kommer att presenteras. I den här studien ville vi skapa förståelse kring utsatta kvinnors situation vilket är anledning till att vi valde att använda oss av semistrukturerade intervjuer. En kvalitativ intervjustudie är en forskningsmetod där forskare använder intervjuer för att samla in djupgående information om deltagarnas upplevelser, åsikter och perspektiv. Detta tillvägagångssätt fokuserar på att förstå de sociala och kulturella kontexterna som formar människors erfarenheter. Enligt Creswell (2013) är kvalitativa intervjuer användbara för att utforska komplexa ämnen som språkbarriärer och våldsrelationer. Avsnittet är därmed uppdelat i följande rubriker: *metodologiska överväganden, urval, tillförlitlighet, bearbetning och analys, sökprocess samt etiska överväganden.*

4.1 Metodval

I forskning där syftet är att undersöka människors perspektiv på ämnet och samla in information rörande deras erfarenhet, upplevelser samt känslor så blir det möjligt genom att intervjua dem. Langemar (2020) poängterar att det är genom att ställa frågor som man enklast kan få svar och kan samla in det empiriska materialet. Det metodologiska valet för att samla in empiri har därmed fallit på kvalitativa semistrukturerade intervjuer. Studien har utgått från en kvalitativ ansats i form av sex semistrukturerade intervjuer med kvinnor som har tagit sig ur våld i en nära relation. Intervjuerna genomfördes under mars och april 2024. Målet var att kunna samla material för att besvara studiens frågeställningar och nå syftet. Vi finner att den kvalitativa metoden är relevant för vår studie då den utgår från att skapa genom ord snarare än siffror som den kvantitativa metoden står för (Bryman & Bell, 2014).

Semistrukturerade intervjuer är en forskningsmetod som ger möjlighet till både flexibilitet och fokus under datainsamling. Genom att använda en fördefinierad intervjuguide med relevanta

frågor anpassade efter studiens syfte och forskningsfrågor (Bryman, 2018) kan forskaren utforska ämnet på ett systematiskt sätt samtidigt som det finns utrymme för att följa upp och fördjupa sig i respondenternas svar. Denna metod tillåter en dynamisk interaktion mellan forskare och deltagare, vilket kan leda till en rikare förståelse av de komplexa faktorer som påverkar de utsatta kvinnornas situation.

En av de främsta fördelarna med semistrukturerade intervjuer är deras anpassningsbarhet. Forskaren kan anpassa frågorna och utforska nya ämnen som uppkommer under intervjun, vilket gör det möjligt att få insikter som kanske inte hade upptäckts med en strikt strukturerad metod (Bryman, 2018). Dessutom kan denna flexibilitet underlätta för forskaren att anpassa sig till olika deltagares erfarenheter och perspektiv, vilket är särskilt viktigt när man studerar ett sådant känsligt ämne som utsatthet för kvinnor.

När det gäller insamlingsmetoder för data och val av intervjupersoner, kan en kombination av strategiskt och bekvämlighetsurval ge möjlighet att inkludera deltagare som representerar olika aspekter av den utsatta situationen för kvinnor. Detta urvalssätt kan vara effektivt för att maximera variationen i deltagarnas erfarenheter och perspektiv (Bryman, 2018). Trots dessa fördelar finns det även utmaningar med semistrukturerade intervjuer. En av de potentiella nackdelarna är svårigheten att säkerställa enhetlighet och jämförbarhet mellan intervjuer, särskilt om flera forskare är inblandade eller om intervjuerna genomförs på olika platser eller med olika intervjupersoner (Bryman, 2018). Detta kan påverka reliabiliteten och generaliserbarheten av studiens resultat.

Vidare kan geografiska och logistiska faktorer utgöra hinder för att genomföra personliga intervjuer med vissa deltagare. Även om digitaliserade nätverk erbjuder en alternativ möjlighet för intervjuer på distans, kan tekniska problem eller avsaknaden av fysisk närvaro påverka kvaliteten på interaktionen och tolkningen av respondenternas svar (Bryman, 2018).

I sammanfattning är semistrukturerade intervjuer en kraftfull metod för att undersöka och förstå den utsatta situationen för kvinnor. Denna metod möjliggör en djupgående utforskning av ämnet med möjlighet till anpassning och flexibilitet. För att maximera metodens styrkor och minimera

dess nackdelar är det viktigt att forskaren noggrant planerar och genomför intervjuerna med medvetenhet om de potentiella utmaningar som kan uppstå (Bryman, 2018). Genom att ta itu med dessa utmaningar på ett strategiskt sätt kan forskaren säkerställa att studiens resultat är tillförlitliga, representativa och informativa.

4.2 Urval

I vår studie fokuserade vi på att utforska språkbarriärerna som utländska kvinnor stöter på inom kontexten av våld i nära relationer. För att samla in data valde vi att använda bekvämlighetsurvalen i första hand, där de lättast tillgängliga och mest relevanta valdes ut till studien. Enligt Langemar (2020) är det viktigt att göra ett kvalitativt urval för att få en representativitet av det man vill undersöka. Dessutom betonar Langemar (2020) att valet av deltagare i en kvalitativ studie bör baseras på informationsbehovet och hur frågeställningen utvecklas. För att hitta intervjupersoner till studien användes en kombination av målstyrt urval och bekvämlighetsurval. Bryman (2018) förklarar att målstyrt urval syftar till att strategiskt välja relevanta fall eller deltagare för de formulerade forskningsfrågorna. Bekvämlighetsurval kännetecknas av begränsad tillgång, vilket innebär att forskaren måste acceptera att valet görs utifrån tillgänglighet. Urvalsmetoden kan alltså beskrivas som att den bygger på forskarens bekvämlighet, då respondenter väljs utifrån tillgänglighet (Langemar, 2020). Denna metod valdes av flera skäl, framför allt för att möjliggöra tillgång till en specifik och potentiellt svåråtkomlig population under rådande omständigheter. I urvalet av informanter var kriteriet att personen är en kvinna som har varit utsatt tidigare av våld i nära relationer samt sökt stöd och hjälp från myndigheterna. Kriterierna på deltagarna regleras inom ramen för målinriktat urval som Bryman (2018) rekommenderar för att finna en överensstämmelse mellan forskningsfrågor samt urval.

I vårt initiala tillvägagångssätt vände vi oss till de fältplatser där kvinnor i våld i nära relationer har etablerat kontakt med stödorganisationer, såsom kvinnojourer. Med beaktandet av att båda författarna tidigare har arbetat inom sådana organisationer, grundades vår sökstrategi på en djupare förståelse för dessa miljöer. Efter att ha diskuterat med ansvariga personer inom dessa organisationer och beaktat etiska övervägande, kom vi fram till att det inte var lämpligt att endast intervjua kvinnor som var direkt kopplade till kvinnojourerna. Istället föreslogs det att rekrytera

deltagare genom att närvara vid ett event arrangerat av kvinnojouren. Syftet med detta event var att erbjuda ett forum där kvinnor som tidigare hade erhållit stöd kunde dela sina erfarenheter. Detta gav oss en möjlighet att i en stöttande miljö initiera kontakt med potentiella deltagare och samtidigt motivera dem till att delta i studien genom att visa att värdet av deras erfarenheter kunde hjälpa och förstärka andra i liknande situationer. Därav lyckades fyra intervjudeltagare att rekryteras utifrån kriterierna på utlandsfödda kvinnor som har upplevt våld i nära relation men som idag har frigjort sig från det och etablerat ett självständigt liv. Detta gjordes genom fysisk kontakt med kvinnorna där de tillfrågades om de var intresserade av vår studie. De som visade intresse fick tilldelad informationsblad för vidare kontakt. De två andra respondenterna identifierades med hjälp av kollegor på kvinnojouren i en annan ort som hade privat kännedom om två potentiella deltagare och som gärna kunde ställa upp. Således kontaktades dessa via mejl för vidare bestämma tid för genomförande av intervjuerna.

I nedanstående Tabell 1 presenteras studiens deltagare utefter namn, födelseort, ålder samt antal år i Sverige.

(Fingerat) namn	Födelseort	Ålder	Antal år i Sverige
Asil	Syrien	30-40	8 år
Amina	Libanon	20-30	20 år
Laila	Syrien	20-30	7 år
Sara	Irak	30-40	10 år
Samar	Kurdistan	20-30	18 år
Hedil	Irak	40-50	15 år

Tabell 1. Översikt av deltagare.

4.3 Tillförlitlighet

I kvalitativ forskning betonas olika infallsvinklar för att bedöma kvaliteten i en studie, till skillnad från kvantitativ forskning där reliabilitet och validitet är vanliga termer. Bryman (2018) betonar vikten av att tillförlitlighet i kvalitativa studier bör bedömas genom att använda mått som är anpassad till studiens forskningsmetod. Bryman (2018) refererar till Guba & Lincolns (1994) alternativa ramverk som komplement till den traditionella måtten av reliabilitet och validitet vilket är delkriterierna: överförbarhet, trovärdighet, tillförlitlighet samt bekräftbarhet. I säkerställa att vår studie lever upp till kvalitetskriterier och är tillförlitligt och relevant så har dessa kriterier beaktas. I den först nämnda kriteriet, *trovärdighet*, så anses den stark i en studie om dess resultat framstår som övertygande och giltiga inte bara för forskaren utan även för andra. Detta uppnås i vår studie genom transparens i forskningsprocessen och genom att noggrant meddela hur resultaten uppnåtts, vilket stärker förtroendet för forskningsresultaten. I vår studie har vi gett en rättvis bild av de uppfattningar som finns vilket gör att vår undersökningsprocess är transparent för läsaren där de kan följa med genom metodavsnittet. I följd med det har Lunds universitets forskningsregler följts för att säkerställa skapande av godtagbart resultat. Ytterligare en åtgärd är att intervjupersonerna har fått tilldelat av de transkriberade texterna för granskning och bekräftande samt att de efter studiens gång kommer få möjligheten att läsa arbetet (ibid).

I den nästa kriterien, *överförbarhet*, läggs fokuset på i vilken utsträckning som resultatet i en studie kan tillämpas i andra sammanhang. Detta möjliggörs genom att beskriva detaljerade forsknings kontexten och förutsättningarna som vidare är till hjälp för andra att bedöma relevansen av resultatet för sina egna studier (ibid). Detta har vi tillämpats genom noggrannhet i förfarandet och med hjälp av fördjupning i intervjutillfällena. Med en fyllig och tät beskrivning som vi har gjort så går det att väga upp svårigheten med att generalisera utifrån ett mindre antal respondenter för att applicera det på större kontext.

För att utöka studiens *tillförlitlighet* så har studiens material i första hand granskas kontinuerligt av handledare. Genom att vi ständigt skickar in studiens olika delar till vår handledare så har den bearbetats och granskats av ytterligare en person utöver oss som författare. I andra hand har studiens deltagare informerats om att de kan ta del av materialet kontinuerligt under processen om så önskas. Bryman (2018) belyser att en väl dokumenterad forskningsprocess bidrar till en högre grad av tillförlitlighet och ökar chansen att studiens resultat kan upprepas. Med hänsyn till detta, har vi själva tagit initiativet och erbjudit att dela med oss av arbetet till intervjudeltagarna.

Till sistnämnda kravet, *bekräftbarhet*, uppnås den först genom att visa att forskningens slutsatser baseras på data och inte forskarens förutfattade meningar eller bias. Detta inkluderar en klar redovisning av alla insamlingar och analyssteg som möjliggör granskning och bekräftelse från andra inom forskningsfältet (Bryman, 2018). I vår studie har detta tillämpats genom en klar redogörelse för varje steg i undersökningsprocessen som är präglad av transparens. Därav får läsaren möjlighet att följa med på hur empirin samt analysen arbetats fram. Detta för att säkerställa en rättvis bild av de uppfattningar som finns vilket skapar goda resultat i andras ögon. I samband med det har vi även lyft fram de etiska aspekter som präglar studien och som kan vara känsliga utifrån att studien syftar på att belysa brukarperspektiv.

Sammanfattningsvis stärker dessa fyra kriterier den kvalitativa forskningens tillförlitlighet genom att ge en omfattande grund för att bedöma dess kvalitet och integritet på ett sätt som är anpassat till dess unika karaktär.

4.4 Bearbetning och analys

I vår analys av insamlad data har en tematisk analysmetod tillämpats för att noggrant undersöka och skapa förståelse för deltagarnas personliga upplevelser. Inom den fenomenologiska forskningen är det centralt att djupgående förstå individens subjektiva erfarenhet, vilket innebär att man även förutom att observera så tolkar man de meningar och kontexten som individer ger i berättande av deras upplevelser (Andersson, 2014). Genom att undersöka deltagarnas upplevelse av språkbarriären i olika situationer så bidrar det till att studera fenomenet på ett djupare plan.

För att skapa en överblick i helheten av intervjuerna så strävar vi efter att sammanfatta kärnan av den samlade informationen som delgavs. Efter genomförande av intervjuerna transkriberades det ner till empiriskt material efter att ha översatt de berörda delar till svenska. Detta för att säkerställa att ingen viktig information går förlorad. Varje intervju har sedan genomgått en noggrann kodningsprocess där data sorteras samt tematiseras baserat på de återkommande mönster som framträder under intervjun. Denna detaljgranskning har tillåtit oss att noggrant tolka och sammanfatta insikterna från data. Enligt Bryman (2018) är det av vikt att strategiskt använda dessa teman för att driva analysen framåt och bygga en *koherent* teoretisk förståelse.

Vidare har en iterativ process använts för att granska och revidera de initiala tolkningarna och säkerställa skapandet av sammanhang. Efter att de centrala teman och mönster har definierats och analyserats så blev nästa steg att sammanställa resultatet i en detaljerad och sammanfattande diskussion som berör vår fynd i relation till tidigare forskning. Detta är därmed avgörande för att formulera bidrag till teori och praktik samt öppnar upp för nya forskningsmöjligheter (ibid)

4.5 Sökprocess

För att sätta igång arbetet direkt började vi med en litteratursökning om ämnet våld i nära relation för att bilda oss en allmän uppfattning om fenomenet. Bryman (2018) poängterar vikten av att gå igenom den existerande litteraturen och tidigare forskning för att få en bild av vilka kunskaper som saknas inom forskningsområdet. Genom Lunds universitets databas kunde vi samla data i form av tidigare forskningsstudier och vetenskapliga artiklar. Den första sökningen gjordes genom fristående ord på svenska så som: våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor, förövare, kvinnojour och utsatta kvinnor. Då resultatet blev för brett och det uppkom mycket forskning och uppsatser om våld i nära relationer så valde vi att begränsa sökningen. Vi begränsade genom att endast söka fram ”peer review”. För att fördjupa oss mer i forskningen valde vi att även söka oss i andra databaser. Vi har även inhämtat tidigare forskning från tre databaser: Psycinfo, Sociological Abstracts och Swepub. Med tanke på att utländska kvinnor i våld är ett nytt forskat ämne som har belysts mer på sistone, begränsade vi artiklarna från 2000-2024. Sökorden som användes för att hitta relevanta artiklar till vår forskning var i dessa

databaser, "Språkbarriär", "honour-based violence and immigrant", "våldsutsatta", "honor", "språksvårigheter", "språk", "migranter".

För att sortera sökträffarna utgick vi från artiklarnas titlar samt abstrakt för att undersöka relevans. En del forskning valdes för att senare göra urval på de som hör ihop med uppsatsens syfte. Sammantaget visade litteratur sökningarna på bristande forskning kring de omständigheter som omfattar språkhinder inom fältet våld i nära relation. Därav väcktes intresse för en fördjupning inom ämnet som bidrar med ett nyanserat och utvecklande perspektiv på våld i nära relationer.

4.6 Etiska överväganden

Ämnet våld i nära relation är ett komplex och känsligt ämne som präglas av etiska aspekter. Det blir därmed av yttersta vikt att forskning inom ramen bör bedrivas med särskilt hänsyn till att etiska riktlinjer inte förbises. Med hänsyn till detta har vi i undersökningen till uppsatsen följt de vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Forskningsetiken är det område inom forskning som beaktar grundläggande krav på individskydd (Vetenskapsrådet, 2017). Langemar (2020) har sammanställt fyra huvudkrav för att följa de etablerade etiska riktlinjer inom samhällsvetenskaplig forskning. Dessa riktlinjer skall i det följande benämnas som *informationskravet*, *samttyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* samt *nyttjandekravet*. I den först benämnda kravet omfattar den att alla studiens deltagare är informerade om syftet med forskningen, vilken roll de har som deltagare samt vilka villkor som gäller. Frivilligheten om deltagande ska även belysas där det ska tydliggöras att personer när som helst under studiens gång har rätt till att avbryta sin medverkan utan att ange anledning eller att få konsekvenser som följd (Langemar, 2020). Beträffande kravet om samtycke, vidare skall deltagarna utifrån den givna informationen ge sitt samtycke i skrift eller muntligt om medverkande i studien på villkor att det är "frivilligt, både formellt och reellt" enligt Langemar (2020, s.149). För att fullfölja kraven om information och samtycke skickades ett informationsbrev ut till de personer som visade intresse för deltagande i studien med all betydelsefull information. I början av varje intervjutillfälle återgavs samma information i tydlighetens syfte. För att återigen säkerställa samtycke efterfrågades intervjudeltagarna på nytt om godkännande för att spela in intervjuerna

och använda oss av de förekommande uppgifterna. För att uppfylla konfidentialitetskravet, sparades de inspelade ljudfilerna under fiktiva namn som efter transkribering raderades omgående i mån av att skydda deltagarnas identitet. I kravet framkommer det att individers uppgifter skall genomföras konfidentiella där det kan ske exempelvis genom att anonymisera för skydda deltagarnas integritet och bevara uppgifterna i en otillgänglig plats för obehöriga. Med hänsyn till att det insamlade materialet endast kommer användas i forskningssyfte, uppfylls studiens även det sistnämnda huvudkravet; nyttjandekravet (Langemar, 2020).

En annan etisk aspekt som är väsentligt att uppmärksamma är att urvalet av målgrupper är tidigare våldsutsatta kvinnor vilket innebär risk för att deltagaren kan drabbas av negativa känslomässig påverkan med hänsyn till att det är ett känsligt ämne. Öberg (2015) belyser att det ställs stora krav på författare i val av målgrupp som återberättar känsliga livssituationer då det kan återuppleva traumatiska minnen hos deltagarna. Möjligen hade undersökning av erfarenheter kopplad till profession haft en mindre risk för påverkan på deltagaren men det etiska aspekterna har övervägts gällande fenomenet och till vår slutsat ansåg vi att det är värt att äventyra riskerna för att upplysa brukarperspektiv om ämnet.

Ytterligare vill vi lyfta fram att de intervjuade kvinnorna har tidigare fått stöd och hjälp av kvinnojourerna som vi jobbar i men att deras anknytning till kvinnojouren upphörde långt innan vår (författarens) anställning påbörjades. Därav finns det ingen tidigare anknytning som kan av etiska skäl förhindra intervjuerna med valda deltagare. Ansvariga inom verksamheten har enbart underlättat i att fråga om de vill ställa upp. Kvinnorna är idag fri från våldet och har etablerat ett självständigt liv men saknar fortfarande till en viss del svenska språket. Med anledning av detta har några intervjuer skett på arabiska språket. I vår studie har vi noggrant hanterat översättningen och transkriptioner av intervjuer som ursprungligen genomfördes på arabiska, vilket presenterar både metodologiska och etiska utmaningar. Översättningsprocessen innebär inte bara tekniska svårigheter utan också viktiga etiska aspekter som måste beaktas för att säkerställa att deltagarnas röster respekteras och återges korrekt.

De etiska aspekter som beaktas i relation till detta är att säkerställa att översättningen inte ändrade innebörden av det som deltagarna uttryckte. Trots vår professionella kompetens inom arabiska språket finns det alltid en risk för att subtila nyanser och kulturella referenser går

förlorade eller missförstås när de översätts till ett annat språk. Detta kan leda till en missrepresentation av deltagarnas erfarenheter och perspektiv, vilket strider mot de etiska principerna om noggrannhet och rättvisa i forskning.

En annan etisk fråga uppstod i samband med att deltagarna granskade de svenska transkriptionerna av sina intervjuer. Med tanke på deltagarnas begränsade svenska språkfärdigheter, var det en utmaning att säkerställa att de fullständigt förstod innehållet och kontexten i de transkriberade texterna. Det är avgörande att deltagarna kan ge sitt informerade samtycke till användningen av deras utsagor, baserat på en korrekt förståelse av det material de granskar. Detta är en grundläggande princip i forskningsetiken som handlar om respekt för deltagarnas autonomi och integritet.

Det är viktigt att erkänna och adressera de etiska aspekterna av att arbeta med översatta data, särskilt i kontexten av känsliga ämnen som våld i nära relationer. Genom att följa etiska riktlinjer och praktiker, strävar vi efter att upprätthålla integriteten i vår forskning och respektera våra deltagarnas rättigheter och välbefinnande. Denna öppenhet och noggrannhet i hanteringen av etiska frågor bidrar inte bara till forskningens kvalitet utan även till dess trovärdighet och påverkan.

4.7 Förförståelse

Inom ramen för kvalitativa studier är det centralt att reflektera över hur författarens förståelse påverkar upplevelsen av verkligheten. Vår förståelse av fenomenet våld i nära relation baseras på både teoretiska insikter och praktiska kunskaper. Dessa insikter har vi erhållit genom studier inom socionomprogrammet, verksamhetsförlagd praktik samt relevant litteratur om VINR. Vår kunskap har även berikats genom erfarenheter från våra egna liv, vilket ger oss en praktisk förankring inom ämnet. Hermeneutiken spelar därmed en avgörande roll här då den möjliggör metodologisk grund för att djupgående analysera samt tolka vår subjektiva förståelse och den empiriska datan. Detta är ett synsätt som erbjuder en djupare förståelse av den underliggande dynamiken samtidigt som insamling av data. Som resultat av det kan man formulera effektiva interventioner och policyer (Kvale & Brinkman, 2014).

4.8 Arbetsfördelning

I utvecklingen av vår studie har arbetsfördelningen mellan författarna varit anpassad både efter individuell kapacitet och tillgängliga tidsresurser. Medan vi strävade efter ett nära samarbete genom hela forskningsprocessen, har varje författare också tagit ansvar för att självständigt utveckla olika delar av manuskriptet. Denna flexibla arbetsstruktur har varit nödvändig för att effektivt hantera tidsbegränsningar och säkerställa att alla aspekter av studien behandlades grundligt och professionellt.

För att underlätta samarbetet och säkerställa en konsekvent dialog och informationsutbyte mellan författarna, har regelbundna möten hållits. Dessa möten har ägt rum både fysiskt på universitetet och digitalt via Zoom, vilket gjort det möjligt för oss att upprätthålla en kontinuerlig och effektiv kommunikation oavsett geografiska eller tidsmässiga utmaningar. Denna flexibilitet har varit avgörande för att kunna anpassa vårt arbete efter rådande omständigheter och behov.

När det gäller genomförandet av intervjuerna i studien, reflekterar fördelningen av arbetsuppgifterna, de praktiska realiteterna och de resurser som var tillgängliga för oss som forskare. På grund av att den ena författaren hade etablerade kontakter med potentiella deltagare, genomförde denne fyra av de sex intervjuerna ensam. Denna fördelning gjorde det möjligt att effektivt utnyttja befintliga relationer för att samla in data. En intervju utfördes gemensamt av båda författarna, vilket gav tillfälle till ömsesidig feedback och djupare insikter i intervjuprocessen. Den återstående intervjun genomfördes av den andra författaren, vilket bidrog till en värdefull bredd i datainsamlingen.

Denna arbetsfördelning har inte bara möjliggjort en effektiv användning av varje författares styrkor och resurser, utan också säkerställt att alla aspekter av datainsamlingsprocessen hanterades på ett genomtänkt och metodiskt sätt. Genom att anpassa arbetsfördelningen efter både kompetenser och tillgängliga kontakter har vi kunnat maximera kvaliteten och relevansen av den insamlade datan, samtidigt som vi behållit en hög grad av flexibilitet och samarbete genom hela forskningsprocessen.

5.0 Analys

I följande avsnitt behandlas resultatet samt olika citat från de genomförda sex transkriberade intervjuerna. För att kunna besvara frågeställningar denna studien har, har det utformats olika tema baserade på den samlade empirin för att vidare kunna skapa analys utifrån det. Varje område har formulerats utifrån intervjuguide frågeställningar som deltagarna fick besvara. Exempelvis i den först berörda huvudtemat *upplevelser av våld*, vilket ger en introducerande beskrivning av deltagarnas personliga erfarenhet för en allmän överblick av deltagarna. De olika huvudtema som identifierades kommer att presenteras i en tabell med tillhörande undertema. Med hänsyn till att bibehålla anonymiteten har intervjupersonerna namngivits fiktiva namn.

De teman som framkom i studien presenteras i nedanstående Tabell 2.

Huvudtema	Undertema
Upplevelser av våld	
Försvårande faktorer	Kommunikation Påverkan av språkhinder Skam Stöd & hjälp av myndigheter Ekonomiska försvårande
Stödresurser i frigörandeprocessen	Tolkens roll Stöd och åtgärder

Tabell 2. Översikt av teman

5.1 Upplevelser av våld

I det här temat kommer de olika formerna av våld i nära relationer som intervjudeltagarna har delat med sig av att belysas för att ge en överblick om studiens deltagare. Detta för att skapa en tydlig bild för läsaren kring respondenternas upplevelse och erfarenhet av våld i nära relation kopplad samman med språkbarriärer. Genom att utforska intervjudata framkommer det att de vanligaste formerna av våld som intervjudeltagarna har aktivt berättat om är kontroll och psykiskt våld där det främst präglas av verbala uttryck. Fem av de sex intervjudeltagare uppger

att de har upplevt partnerreleterad våld där de har tagit sig ur en våldsamma relation med deras förre detta partner. Enbart en av intervjudeltagarna, *Samar*, berättar om hennes erfarenheter av att frigöra sig från våld som förekommit i familjen.

“ Jag växte upp i en miljö där mina handlingar och val bestämdes av familjens krav och förväntningar. Varje dag fick jag ljuga om mycket för att försöka leva upp till deras normer och undvika deras stränga straff.” - Samar

Trots att våld i nära relation har varit en gemensam term för intervjudeltagarna, har det utifrån deras upplevelser framkommit att våldet inte enbart begränsas till fysiska handlingar. Tvärtom, den mest genomgående formen av våld som deltagarna berättar om är verbala kränkningar. I denna typ av våld syftar våldsutövare på att systematiskt nedbryta offrets självkänsla och autonomi. Det sker oftast genom att ständigt kritisera, förminska och föreställa offret som underlägsen. En citat från en av deltagarna illustrerar det kraftfullt:

“Han var aldrig snäll mot mig, alltid skriker och säger att du är dum” - Hedil

Andra respondenter rapporterade liknande upplevelser, såväl som nedsättande ord och kontrollerbar beteende.

“Sen blev det värre och värre för varje dag, jag blev helt nedvärderad. Förutom ständigt negativa kommentarer om hur dålig jag är på allt så tryckte han ner mig ständigt genom sin utvalde kontroll. Han ville alltid veta vart jag är och tvingade mig att dela karta med honom så han kunde spåra min plats. Jag fick inte göra något utan att fråga han om tillåtelse. Allt skulle fattas av honom. Då jag kände mig liten och värdelös.” - Sara

“Sen när våldet började ske dagligen så orkade jag inte mer för jag kände mycket speciellt maktlöshet och rädsla.” - Amina.

Samhällets etikettering har en avgörande effekt på individens självbild och beteende vilket framgår i Goffmans stämplingsteori (1959). Enligt denna teori kan negativa effekter (stämplar) som *“Du är dum”* leda till en internaliserad självuppfattning som i sin tur kan påverka offrets beteende och sociala interaktion negativt. När en individ ständigt utsätts för nedvärderande

kommentarer kan detta ge upphov till förstärkande av offrets negativa självbild, maktlöshet samt värdelöshet enligt Goffman (1959).

”Det har tagit på mig djupt, jag är inte samma människa längre. Det fattas en del av mig och kommer alltid vara tom, min gamla glada jag finns inte längre på samma sätt. Han har förstört mitt självförtroende och oavsett hur mycket jag försöker bygga den, känner jag bara hur osäkerheten präglas mig. - Laila”

Utifrån Lailas citat kan man skapa förståelse för hur stämplingen av osäker självbild har tagit an i hennes liv vilket är en resultat av det psykiska våldet som hon har upplevt.

I frågan om deras nuvarande situation uppger alla mer eller mindre att de lever i ett mycket friare liv. Trots en tydlig bild av hur processen har varit komplex och involverat ett flöde av emotioner och en rad utmaningar, har respondenterna påvisat en djup personlig tillväxt och förståelse för egen styrka och självständighet.

“Jag mår jättebra idag att äntligen kunna få bestämma över mitt liv och min frihet” - Samar

“Jag känner mig jätte stark när jag kollar tillbaks på allt som hände. Det är inte vem som helst som kan stå ut så mycket som jag gjorde, och jag gjorde allt detta för mig och för mina barns skull.”- Sara

Citaten tydliggör kvinnors upplevelse och självinsikt efter att ha valt att lämna de våldsamma relationerna. Frigörande av våld i nära relationer är en lång resa som omfattar både stora utmaningar och betydande möjligheter till personlig utveckling. Varje steg på denna resa kräver en hel del resurser och tillgång till stöd som kommer leda till en djupare förståelse av egen kraft och potential.

5.2 Försvårande faktorer i uppbrottsprocessen

Att bryta sig loss från våld i nära relationer är en djupt konfliktfylld och komplex process som kräver avsevärd tid, energi, mod samt resurser. Trots en stark vilja att fly, möter många kvinnor betydande hinder som inte bara förankras i det emotionella och psykologiska våldet från en partner utan också i strukturella och sociala faktorer som begränsar deras möjlighet. Samtliga sex respondenter reflekterar i någon form över de försvårande faktorer i deras upplevelser och uttrycker olika begrepp som har varit avgörande hinder i deras frigörelseprocess.

5.2.1 Kommunikation om våldet

Språket är en fundamental aspekt av mänsklig interaktion och kommunikation, men inom kontexten av våld i nära relationer kan det även fungera som en försvårande faktor som hindrar offren från att bryta sig loss och påverka förmågan att söka hjälp och stöd. För de som inte kan tala det dominerande språket i samhället kan språkbarriärer förvärra isoleringen vilket resulterar i svårigheter i att navigera i rättsliga och medicinska system. Därav kan det även riskera att förhindra en effektiv kommunikation med myndigheter och stödorganisationer som således försvårar lämnande av våldsamma förhållanden. Detta framkommer i alla respondenternas svar om hur språket har påverkat deras möjlighet till att söka hjälp. Gemensamt för deltagarna har varit språkbrist vilket har skapat utmaningar till att finna tillgängliga stödsystem utifrån deras egna talade språk.

“Språket har varit ett stort hinder för att frigöra mig. Det var mycket jag inte förstått. Jag kände mig utanför när jag inte kunde dela med mig av det jag tänkte. Ingen skulle förstå mig och jag skämdes för det. Det var så skamfullt för mig att inte kunna kommunicera på svenska när jag har varit här i så många år.” - Sara

“Jag vet att hade jag lärt mig svenska från början så hade jag lämnat relationen tidigare så jag hade förstår samhället och normerna här, lagar och regler som hjälper mig.” - Hadil

Dessa citat från respondenten belyser språkkunskapernas betydelse för utrikesfödda kvinnors möjlighet att befria sig från våld i nära relationer. Att kunna förstå samhällets normer och lagar,

som respondenten nämner, är en viktig faktor för att kunna agera och söka skydd i en våldsutsatt situation. Detta kan kopplas till Erving Goffmans (1963) teori om "stämplingsprocessen" (labeling theory), som fokuserar på hur samhällets stämplat och etiketter påverkar en individs självbild och beteende.

I detta sammanhang kan språkbarriärer fungera som en form av social stämpel som hindrar individen från att fullt ut förstå och navigera samhällets normer och regler. Genom att inte kunna språket från början, som respondenten påpekar, blev det svårare att förstå de skyddande lagarna och reglerna som finns tillgängliga för individer i Sverige. Detta kan leda till en känsla av maktlöshet och begränsad handlingsförmåga för den drabbade personen. Genom att behärska språket och förstå samhällets normer och lagar skulle respondenten ha haft en bättre möjlighet att identifiera sin situation som våldsutsatt och agera för att skydda sig själv och sina barn. Detta exempel illustrerar hur språkbarriärer kan fungera som en avgörande faktor i stämplingsprocessen och påverka individens förmåga att befria sig från våld i nära relationer. En av respondenterna belyser tydligt hur språk har varit en väsentlig hinder:

"Språket var verkligen ett jätteproblem när jag behövde hjälp som mest. För jag vågade aldrig ta tag i det." - Laila

Denna upplevelse delas även av respondenten *Hadil*, som ytterligare kämpade med språkbarriärer och kände sig hindrad från att söka hjälp och förstå vad som fanns för stöd.

"Jag visste ju inte något eller någon, vad för hjälp och vad som jag kan förvänta mig och inte förvänta mig." - Hedil

Både Laila och Hadil stod inför liknande utmaningar med språkbarriärer när de försökte navigera och kommunicera sina behov i en svår situation. Dessa hinder har påverkat deras förmåga att spela den önskade rollen (presentation av självet) i interaktion med myndigheter och stödorganisationer.

Kopplat till Goffmans teori om presentation av självet, visar dessa upplevelser på hur språkbarriärer kan påverka individens förmåga att effektivt presentera och kommunicera sin identitet och behov. På den dramaturgiska scenen av vardagen, där interaktionen äger rum, blir språket ett avgörande verktyg för att hantera sociala roller och förväntningar. Genom att använda tillgängliga resurser som internet för att översätta information, visar Hedil och Laila en anpassning till den sociala miljön och ett försök att spela den önskade rollen för att få tillgång till stöd och hjälp.

Därmed illustrerar både Laila och Hadil hur språkbarriärer inte bara påverkar tillgången till stöd och resurser, utan också hur individerna navigerar och anpassar sig till den sociala scenen för att försöka få den hjälp de behöver i sina respektive situationer.

”Det känns att om jag hade förstått svenska bättre så kanske folk hade förstått mig mycket bättre och att jag hade fått den hjälpen jag hade förtjänat. Som sagt, det kändes som att jag var i ett fängelse på grund av tystnaden av det svenska språket.” - Asil

Citatet ger en djupgående insikt i att de personliga och sociala konsekvenserna av språkbarriärer. Bristen på språkfärdighet isolerar individen men även signifikant begränsar deras tillgång till nödvändiga tjänster och stöd. Dessa hinder påverkar inte bara den dagliga interaktionen utan även förmågan att effektivt kommunicera med myndigheter. Asils upplevelse av att vara i “ett fängelse” på grund av begränsande svenska är en stark metafor som illustrerar den isolering och frustration som många icke-svensktalande individer upplever. Vidare understryks en kritisk fråga av Asil utifrån hennes kommentar om att hon kanske hade fått “den hjälpen jag hade förtjänat”, pekar på osäkerhet kring tillgång till rättvisa tjänster.

5.2.2 Påverkan av språkhinder

“Innan jag bestämde mig för att lämna den våldsamma relationen kunde jag bara prata grundläggande svenska. Jag kunde ha enkla samtal om vardagliga saker men när det gällde att prata om mina djupaste rädslor och behov hade jag mycket svårt. Det kändes som att orden inte kom ut och jag kände mig instängd.” - Asil

Dessa upplevelser belyser de betydande hinder som språkbarriärer skapar för utrikesfödda kvinnor i våldsamma relationer, vilket är i linje med tidigare forskning. Baianstovu (2017) diskuterar hur språkbarriärer kan påverka utrikesfödda kvinnors förmåga att befria sig från våld i nära relationer. Enligt Baianstovu (2017) indikerar tidigare forskning att kommunikationssvårigheter på grund av språkliga hinder kan försvåra möjligheten för dessa kvinnor att söka hjälp och att uttrycka sina upplevelser av våld. Detta förstärks av Asils beskrivning av att orden "fastnade" och att hon kände sig instängd, vilket tydligt illustrerar dessa hinder. Vidare visar forskningen att brist på språkkunskaper kan leda till missförstånd och felaktig tolkning av kvinnors behov och upplevelser (Baianstovu, 2017). Detta stämmer överens med Asils erfarenheter, där hon kände att hennes ord fastnade och att det var svårt att göra sig förstådd:

"Det var mycket svårt att få hjälp när jag var mitt uppe i den våldsamma relationen... När jag försökte förklara min desperata situation och vad jag verkligen behövde kändes det som att jag pratade in i en vägg. Orden liksom fastnade och det var sjukt svårt att göra mig förstådd." Asil

Denna brist på adekvat kommunikation resulterar ofta i att kvinnor inte får den stöd och skydd de behöver, vilket ytterligare förvärrar deras situation. Studier visar att inte ha tillräckligt ordförråd för att beskriva sina känslor och upplevelserr, vilket kan leda till att kvinnors behov förbises eller inte förstås fullt ut (Alvarez et al., 2018) . För att hantera dessa språkbarriärer föreslår forskningen ökad tillgång till kvalificerade tolkar och flerspråkiga informationsresurser (Baianstovu, 2017). Detta skulle kunna förbättra kommunikationen mellan utrikesfödda kvinnor och de tjänster som är avsedda att stödja dem, och därigenom minska känslan av maktlöshet och isolering. Baianstovu (2017) betonar även behovet av att integrera språkutbildning och kulturell kompetens i det sociala arbetet för att säkerställa att utrikesfödda kvinnor får tillgång till adekvat stöd och möjligheter att befria sig från våld i sina relationer.

5.2.3 Skam

Skam är en kraftfull och destruktiv känsla som spelar en central roll i dynamiken av våld i nära relation. Ordet skam kännetecknas av den djupa känsla av otillräcklighet och självfördömande, vilket kan riskera tystnad och isolering. Personer som har blivit utsatta för våld kan känna skam över att de har blivit utsatta, skam för att inte kunnat bryta sig fria, och skam associeras med samhällets stigmatisering av "misslyckade" relationer. I den här studien lyfts begreppet skam i relation till språkhinder samt i stöd och hjälp av tolk för att kommunicera.

"Det var jobbigt att prata på ett sätt för att kunna förstå vad det finns för hjälp och vad jag kan vända mig, sen när jag väl fick en tolk ville jag inte prata med ytterligare en främmande människa" - Leila

Leilas upplevelser kan kopplas till Goffmans dramaturgiska modell, som fokuserar på hur människor konstruerar och framställer sina identiteter i sociala interaktioner. Goffman menar att individer spelar olika roller beroende på kontexten och de sociala förväntningarna, vilket kan påverka hur de uttrycker sina behov och upplevelser. I enlighet med Leilas upplevelser delar en annan respondent samma reflektion kring tolk i fältet:

Detta obehag kan förstås genom Goffmans modell, där behovet av att framställa sig själv på ett visst sätt inför olika aktörer, som tolkar och myndighetspersoner, blir en belastning. Leila måste anpassa sig och spela olika roller beroende på sin interaktion med olika människor, vilket kan leda till känslor av skam och obehag.

Enligt Goffmans teori tvingas individer i sociala situationer att agera enligt förväntade normer och roller. I fallet med Leila begränsas hennes förmåga att effektivt kommunicera och uttrycka sig på grund av språkbarriären och den upplevda skammen vid att använda tolk från samma kultur, vilket påverkar deras möjlighet att få rätt stöd och förståelse från myndigheter och samhällsaktörer.

"Språket har varit jätte begränsat i allt som sagt, dessutom när jag väl fick en tolk så skämdes jag att berättade vad som hände speciellt om tolken kom från samma kultur som mig." - Amina

Att tolkar och klienter delar samma kulturella eller nationella bakgrund, kan detta på ytan verka som en fördel på grund av en gemensam förståelse för språk och kulturella nyanser. Emellertid rapporterar majoriteten av intervjudeltagare att detta arrangemang kan förvärra känslan av sårbarhet och skam, särskilt i sammanhang där klienten behöver diskutera känsliga eller traumatiska upplevelser som våld i nära relationer. Rädslan för att tolken kan känna igen dem eller deras familjer och potentiellt avslöja information till andra inom samma gemenskap är en betydande oro. Detta kan leda till att individer undanhåller information eller helt avstår från att söka hjälp, vilket underminerar effektiviteten i de tjänster som erbjuds. Teorier om stigma förklarar hur individens rädsla för socialt förakt eller förlöjligande kan påverka deras vilja att kommunicera öppet. När tolkar och klienter delar kulturell bakgrund kan detta leda till en ökad oro för stigma, vilket i sin tur begränsar kommunikationens effektivitet och förtroendet i dialogen ("Goffman, 1963").

En intervjudeltagare uttrycker skam över sin brist på språkbarriär, vilket kan ses som en personlig brist och ett misslyckande att integreras i det nya samhället.

”Det var så skamfullt för mig att inte kunna kommunicera på svenska när jag har varit här i så många år.” - Sara

Denna skam är inte bara en reflektion av individens inre kamp utan också en spegling av de yttre sociala förväntningarna att "passa in." Denna dynamik skapar en barriär inte bara för kommunikation utan också för personlig självkänsla och tillhörighet.

5.2.4 Stöd och hjälp av myndigheterna

En sammanställning av respondenternas erfarenhet kring kontakt med myndigheter visar hur utländska kvinnor som lever i en ny kulturell och språklig miljö står ofta inför betydande utmaningar när det gäller att söka hjälp från myndigheter vid våld i nära relationer. Det framkommer att svårigheterna är flerdimensionella samt inkluderar språkbarriärer, bristande

kunskap om rättssystemet och rädsla för diskriminering och utvisning. Ytterligare visar det hur de har påverkat deras förmåga att kommunicera effektivt om sina erfarenheter.

Asil lyfter fram vid flera tillfälle hur dessa svårigheter har präglat kommunikationen med lokala myndigheter:

"Det var mycket svårt att få hjälp när jag var mitt uppe i den våldsamma relationen [...] När jag försökte förklara min desperata situation och vad jag verkligen behövde kändes det som att jag pratade in i en vägg." - Asil

Asils beskrivning av att det var "mycket svårt att få hjälp" samt känslan av att "prata in i en vägg" när hon försökte förklara sin situation, pekar tydligt på de kommunikationsbarriärer som finns. Dessa hinder kan förklaras utifrån de språkliga faktorer, där kvinnan inte kan uttrycka sig tillräckligt på det lokala språket men även utifrån kulturella faktorer, där vissa aspekter i hennes upplevelse inte förstås eller tas på allvar av myndigheter med begränsad kunskap om kulturella kontexter. Baianstovu (2017) understryker att språkliga och kulturella hinder är betydande faktorer som försvårar effektiv kommunikation och förståelse i vård samt rättssystem. Lik Asils beskrivning, när kvinnor som inte behärskar det lokala språket försöker kommunicera kring sina upplevelser, möter de ofta en "vägg" av förståelse. Denna brist på förståelse kan förvärras av att myndighetspersoner inte är utbildade i kulturella medvetenhet, vilket Baianstovu (2017) identifierar som en kritisk lucka i stödsystemet. Konsekvenserna av detta blir att kvinnor lik Asil ofta känner sig ignorera vilket minskar deras tillit till och vilja engagera sig med dessa system. Baianstovu (2017) pekar även på de långsiktiga psykologiska konsekvenserna av dessa hinder. När kvinnan ständigt stöter på barriärer i sina försök att söka hjälp, kan det leda till försämrad mental hälsa och ökad känsla av isolering samt hopplöshet. Detta resoneras även av en annan respondent, Samar i en citat:

"Att kommunicera mina behov och erfarenheter var svårt på grund av språkbarriären. Jag kände mig ofta otillräcklig och osäker på om mina ord verkligen förstås [...] Det är det jobbigaste jag varit med om, det känns som att man är döv och blind." - Samar

Citat från Samar belyser en djupgående känsla av otillräcklighet och isolering som andra respondenter upplever när de försöker kommunicera sina behov och erfarenheter. Goffman beskriver stigma som en process där individens sociala identitet diskrediteras, vilket leder till en känsla av skam och social isolering (Goffman, 1963). För Samar kan språkbarriären förstärka denna känsla av stigma, inte bara som ett offer utan även som en som kämpar med att bli förstådd i ett främmande system. Detta kan således förklara varför Samar upplever att kommunicera sina behov och erfarenheter är som att vara *“döv och blind”*.

”När jag försökte förklara för polisen vad som hände, kände jag att de inte förstod mig på grund av min dåliga svenska. Det gjorde mig osäker på om jag få hjälp” - Amina

I fallet som beskrivs i citatet, kan kvinnans bristande färdigheter i svenska språket vara en sådan avvikelse som leder till att hon upplever sig stigmatiserad. Polisens oförmåga eller ovilja att förstå henne på grund av språkbarriären kan göra att hon upplevs – och upplever sig själv – som mindre trovärdig eller mindre värdig att få hjälp. Detta är ett klassiskt exempel på hur stigmatisering fungerar i praktiken: kvinnans identitet som icke-svensktalande placerar henne i en position där hennes röst har mindre värde, vilket förstärker hennes osäkerhet och isolering. Stigmatisering på grund av språkbarriärer kan ha omfattande sociala konsekvenser. Det försvårar för individer att hävda sina rättigheter och få tillgång till nödvändiga tjänster, vilket Goffman beskriver som en *“spoiled identity”* (Goffman, 1963). I det aktuella fallet kan kvinnans tvekan att fortsätta söka hjälp från polisen trots att hon befinner sig i en potentiellt farlig situation kan ses som en direkt effekt av den stigmatisering hon upplever. Dessutom kan denna stigmatisering bidra till en känsla av maktlöshet och självfördömande, vilket förvärrar den psykologiska belastningen av att vara i en våldsam relation.

Dessa teoretiska insikter understryker vikten av att ta itu med språkbarriärer i kontexten av våld i nära relationer och betydelsen av att tillhandahålla tolktjänster och annat språkligt stöd. Genom att minska dessa barriärer kan samhället bidra till att minska stigmatiseringen och förbättra utsatta individers möjligheter att erhålla hjälp och skydd.

5.2.5 Ekonomisk försvårande

Den tidigare forskningen, såsom Forgey, Allen & Hansen (2014) och Heffman, Blythe & Nicolson (2012), har identifierat flera faktorer som bidrar till varför kvinnor stannar kvar i våldsamma relationer trots faran och lidandet. En betydande faktor som dessa studier framhåller är de ekonomiska hinder som kvinnor möter (Forgey, Allen & Hansen, 2014). Detta inkluderar brist på egna ekonomiska resurser, svårigheter att hitta eller behålla arbete samt en beroendeställning gentemot den våldsamma partners inkomst. Språkbarriärer förvärrar dessa ekonomiska svårigheter genom att ytterligare begränsa kvinnors möjligheter att söka arbete och tillgång till samhällsstöd. Utan tillräckliga språkkunskaper har utrikesfödda kvinnor svårare att navigera arbetsmarknaden, förstå anställningsavtal eller kommunicera effektivt med potentiella arbetsgivare, vilket gör dem ännu mer beroende av sin partner. Dessutom kan språkbarriärer hindra dem från att fullt ut förstå och utnyttja tillgängliga ekonomiska stödåtgärder och resurser i samhället.

Boendesituationen utgör en annan central faktor som påverkar beslutet för kvinnor att stanna i våldsamma relationer. Studier visar att brist på säkert och tillgängligt boende kan vara ett betydande hinder för att lämna en våldsam partner (Heffman, Blythe & Nicolson, 2012). Kvinnor som saknar möjlighet att hitta eller betala för ett annat boende kan känna sig fast och ha begränsade alternativ, vilket kan tvinga dem att stanna kvar av ren nödvändighet för att undvika hemlöshet eller ännu farligare situationer. Vidare kan brist på språkkunskaper utgöra ytterligare hinder i form av svårigheter i att finna information om boende sökning. När språk saknas blir det även svårare att kunna förhandla med andra aktörer.

Arbetsrelaterade utmaningar utgör också en betydande faktor enligt tidigare forskning (Forgey, Allen & Hansen, 2014). För många kvinnor kan rädslan för att förlora sin anställning eller ekonomiskt beroende av partners inkomst vara en starkt bidragande faktor till att stanna i en våldsam relation. Den ekonomiska tryggheten som arbetet ger kan vara avgörande för kvinnors beslut att stanna, särskilt om de inte har tillräckligt med ekonomiska resurser eller alternativa stödsystem.

Dessa faktorer, som påverkar ekonomi, boende och arbete, samverkar och utgör starka hinder för kvinnor att lämna våldsamma relationer, även när de är medvetna om farorna och

konsekvenserna av att stanna (Forgey, Allen & Hansen, 2014; Heffman, Blythe & Nicolson, 2012). Genom att adressera dessa komplexa faktorer kan effektiva interventioner och stödsystem utvecklas för att hjälpa kvinnor att bryta sig loss från våldsamheter och skapa en säkrare framtid för sig själva och sina familjer.

“Jag var beroende av honom i allt. Han betydde hela världen för mig och utan honom tänkte jag att det skulle rasa. Jag kände mig så fast i relationen. Att lämna honom kändes omöjligt. Jag har aldrig haft ett jobb eller någon utbildning. Hur skulle jag klara mig själv och mina barn utan honom, det var trots allt han som hade pengarna, han som försörjer oss och han som gav mig pengarna om jag behövde köpa något. Jag kunde inte ens betala en faktura.” - Leila

Denna kvinnas känsla av att vara fast och oförmögen att lämna sin våldsamma partner kan förklaras genom forskningens upptäckter. Enligt tidigare studier är ekonomiskt beroende av den våldsamma partners inkomst och bristen på egna ekonomiska resurser, som framförs av Forgey, Allen & Hansen (2014), en grundläggande faktor. Kvinnor som aldrig har haft ett jobb eller någon utbildning kan känna sig särskilt sårbara och beroende av sin partner för överlevnad, vilket gör det svårt att ta steget att lämna.

5.3 Stödresurser i frigörandeprocessen

En viktig del i frigörelse av våldet är att ha tillgång till effektiva verktyg och resurser. Det är däremot inte alltid som samhällsliga resurser kan vara till fördel. Enligt intervjuerna i vår studie är tillgång till professionella tolkar och översättningstjänster avgörande. Kvinnorna uttrycker att när tolkar delar samma kulturella bakgrund kan det väcka känslor av skam och stigma, vilket begränsar deras förmåga att kommunicera öppet (Goffman, 1963). Därför bör tolktjänster inte bara vara språkligt korrekta utan också kulturellt känsliga, för att undvika att förstärka eventuell stigma. Forskning understryker även vikten av att tolkar är välutbildade för att korrekt och känsligt hantera känsliga och traumatiska ämnen (Baianstovu et al., 2017).

5.3.1 Tolkens roll

Tolkens roll i att överbrygga språkbarriärer är kritisk, särskilt inom områden där precision och tillförlitlighet är avgörande, som inom rättsliga och medicinska sammanhang. I Sverige säkerställs tolkars kompetens genom licenser från Kammarkollegiet, vilket garanterar deras förmåga att hantera känsliga och komplexa situationer korrekt ("Kammarkollegiet", 2021).

Behöriga tolkar bidrar till effektiv kommunikation genom att översätta komplexa termer och försäkra att all information är korrekt och rättvis representerad. Detta är essentiellt för att upprätthålla rättvisa och korrekthet i kommunikationen, vilket Kammarkollegiet noggrant övervakar genom deras certifieringsprocess (ibid).

Tolkens roll i sammanhang där språkbarriärer förekommer är av stor betydelse, speciellt när det gäller interaktioner mellan myndigheter och individer som befinner sig i utsatta situationer, såsom de som har upplevt våld i nära relationer. Tolken kan fungera både som en nödvändig resurs för underlättar kommunikation och samtidigt som en potentiell källa till missförstånd och kommunikationsproblem, vilket framgår av citaten från intervjudeltagarna. En sammanställning av våra respondenter visar på hur de alla har gemensamt är behovet av tolk.

"Myndigheter har hjälpt mig också genom att ha tolk alltid" - Hedil

Detta tyder på att närvaron av tolk ofta ses som en positiv och stödjande resurs. Tolkar möjliggör för individer att kommunicera sina behov, tankar och känslor på ett språk de känner sig bekväma med, vilket är avgörande för att säkerställa rättvisa och effektivitet i administrativa och rättsliga processer. Genom att överbrygga språkbarriärer kan tolkar spela en kritisk roll i att ge röst åt de som annars riskerar att bli missförstådda eller inte hörda.

"Dessutom så var tolkarna, socialen och skyddat boende mycket hjälp det var i slutet av dagen tack vare de jag lyckades lämna allt och börja ett nytt liv" - Asil

Citatet från Asil belyser det avgörande värdet av ett omfattande och integrerat stödsystem för kvinnor som söker att lämna våld i nära relationer. Där samverkan mellan olika stödfunktioner, inklusive tolktjänster, socialtjänst och skyddat boende, bidrar till att möjliggöra en framgångsrik övergång till ett nytt och säkrare liv för överlevande av våld i nära relationer. Tolkar spelar en

kritisk roll i att tillhandahålla tillgång till tjänster och resurser för icke-svensktalande kvinnor. Genom att översätta information och kommunikation mellan kvinnor och serviceleverantörer, säkerställer tolkar att dessa kvinnor inte bara förstår sina rättigheter och tillgängliga alternativ utan också kan uttrycka sina behov och önskemål på ett klart och effektivt sätt. Tolkarnas förmåga att agera som kulturella brobyggare kan ytterligare underlätta förståelsen och förtroendet mellan klienterna och tjänsterna, vilket är avgörande för att kvinnor ska känna sig stödda och trygga i sin interaktion med myndigheter.

Trots de uppenbara fördelarna med tolkning, pekar citaten från Laila och Hedil på viktiga utmaningar. Laila uttrycker osäkerhet om tolkens förmåga att exakt översätta hennes ord:

"Jag visste ju inte om tolken berättade ordagrant som mig eller inte. Man pratar ändå om känslor och rädslor, jag vet inte vad tolken har sagt och missat säga." - Laila

Denna osäkerhet kan leda till ångest och misstro, särskilt när det gäller att diskutera djupt personliga och känslomässigt laddade ämnen såsom erfarenheter av våld. Hedil belyser en liknande oro när hon påpekar svårigheterna med att kommunicera genom "en tredje man" och sin osäkerhet kring om tolken verkligen förstår och korrekt översätter hennes utsagor:

"Det var svårt att göra mig förstådd genom en tredje man (tolken). Jag kunde inte heller garantera att tolken förstår mig och tolkade det jag sa." - Hedil

Detta understryker en kritisk aspekt av tolkningen – behovet av noggrannhet och förmågan att förmedla inte bara ord, utan också den emotionella tonen och komplexiteten i det som sägs.

"Myndigheter har hjälpt mig också genom att ha tolk alltid, tolken är inte alltid bra och många gånger var jag rädd när det var något från mitt hemland [...]. Jag kunde ibland skämmas om det var en tolk från samma land och övertänker mycket kring vad han kommer tänka om mig och om han ser ner på mig." - Hedil

I mötet med tolktjänster upplever många intervjudeltagare en känsla av stigma och skam, vilket förstärker de sociala och emotionella utmaningarna de redan står inför. Dessa känslor är särskilt framträdande när det gäller individer som inte kan det lokala språket tillräckligt väl för att fullt ut delta i samhället. Erving Goffmans teorier om stigma ger en användbar ram för att förstå dessa fenomen. Goffman beskriver hur individer kan känna sig diskrediterade när deras faktiska sociala identitet inte överensstämmer med vad som normalt förväntas (Goffman, 1963). Denna känsla av att inte passa in eller vara fullt accepterad kan förvärras av användningen av tolkar, särskilt när dessa delar samma kulturella eller nationella bakgrund som klienten.

Sammanfattningsvis kräver användningen av tolkar inom kommunikation en balans mellan att upprätthålla höga professionella standarder och att adressera och minimera potentiella negativa psykologiska effekter, såsom skam och stigma, som kan uppstå i kommunikationsprocessen. Att navigera denna balans är avgörande för att säkerställa att alla individer känner sig trygga och rättvist representerade i alla sammanhang där tolkar används.

5.3.2 Förslag till stöd

I vår undersökning har vi belyst de många utmaningar som utrikesfödda kvinnor står inför när de försöker bryta sig loss från våld i nära relationer. Denna del av arbetet ägnas åt att utforska specifika stöd och åtgärder som kan förbättra deras situation. Baserat på insikter från genomförda intervjuer och befintlig forskning, undersöker vi hur anpassade tjänster och målinriktade insatser kan öka tillgängligheten och effektiviteten i det stöd som erbjuds. Vi diskuterar vikten av kulturspecifik hjälp, språkanpassade resurser, förbättrade informationskampanjer, samt utbildning för myndighetspersonal, allt för att bättre möta dessa kvinnors behov. Dessa åtgärder är avsedda att skapa en mer inkluderande och stödjande miljö som inte bara adresserar omedelbara behov utan också främjar långsiktig säkerhet och empowerment för de drabbade kvinnorna.

Intervjuerna understryker behovet av att stödtjänster är kulturellt medvetna och språkanpassade. Kvinnorna har uttryckt att de ofta känner sig missförstådda och isolerade när de inte kan uttrycka

sig på sitt modersmål. Det är därför viktigt att inte bara tillhandahålla tolktjänster utan även se till att dessa tolkar har utbildning i att hantera känsliga och trauma-relaterade ämnen. Stödpersonal bör även få kontinuerlig utbildning om kulturella nyanser och hur dessa påverkar kvinnors upplevelser av våld och hjälpsökande.

“Jag önskar att det finns mer information som når ut till de som inte kan svenska, kanske i skolan, i tv:n eller kanske i andra språk. Jag har sett flera inlägg i facebookgrupper och jag tycker de är ett bra sätt att nå ut till kvinnor i utsatt situation.” - Hadil

Arbetet visar på ett stort behov av utökade informationskampanjer som når ut till målgruppen på platser där de känner sig trygga, såsom föreningar, skolor, och via sociala medier. Information bör vara tillgänglig på flera språk och inkludera detaljerad information om tillgängliga rättigheter och stödtjänster, samt instruktioner om hur man navigerar i det svenska stödsystemet.

6.0 Slutsats

Syftet med studien var att undersöka de utmaningar som utrikesfödda kvinnor med bristande kunskaper i svenska upplever när de försöker bryta sig loss från våld i nära relationer. Av vår förståelse och bedömning är denna studie den första att applicera ett brukarperspektiv med fördjupande analys av utrikesfödda kvinnors upplevelse av våld. Dessutom har vi även kunnat identifiera vilka hjälpmedel som saknas från stödjande verksamheter vilket är en positiv aspekt som bidrar genom medvetenhet till förbättring. Således bidrar denna studien till att fylla fler kunskapsluckor och besvara mer än dess ursprungliga syfte.

Ett centralt fynd i vår forskning är att språkbarriärerna inte bara förstärker känslan av isolering och hjälplöshet bland dessa kvinnor, men även bidrar till en förlängd exponering för våld på grund av försenade eller helt uteblivna hjälpinsatser. Dessa iakttagelser stämmer överens med tidigare forskning som identifierar språket som en avgörande faktor för tillgången till rättvisa och stöd i våldsamma relationer. Våra resultat förstärker betydelsen av tillgängliga och kulturellt anpassade kommunikationsmedel inom stödorganisationer och myndigheter.

Resultat kopplat till studiens första frågeställning, *hur påverkade språkbarriärerna förmågan att kommunicera om våld i nära relationer och söka och få hjälp?*, kan vi se hur språkbarriärer hade en betydande inverkan på kvinnornas förmåga att kommunicera om våldet och söka hjälp.

Majoriteten av respondenterna kände sig isolerade och oförmögna att uttrycka sina behov och känslor på grund av bristande kunskaper i svenska. Detta förvärrar deras situation och hindrar dem från att få adekvat stöd. En sammanställning av deltagarnas svar visar att språkbarriären gjorde det extremt svårt för kvinnorna att effektivt uttrycka sina behov och känslor. Bristen på tillräckliga språkkunskaper innebar att de inte kunde kommunicera sina erfarenheter av våld på ett sätt som blev förstått av myndigheter och stödorganisationer. Detta ledde ofta till att deras situationer missförstods eller inte togs på allvar, vilket förvärrade deras känsla av hopplöshet. Dessutom försvårar språkbarriärerna kvinnornas förmåga att förstå och navigera i det svenska rätts- och stödsystemet. Utan tillräckliga språkkunskaper var det utmanande för dem att ta del av viktig information om deras rättigheter och de tillgängliga stödtjänsterna. Detta ledde till att många av respondenterna inte visste var de skulle vända sig för hjälp eller vilka resurser som fanns tillgängliga för dem, vilket ytterligare isolerade dem från nödvändigt stöd. Det sociala och rättsliga stödet var ofta beroende av korrekt och tydlig kommunikation, något som blev problematiskt på grund av språkbarriären. Vidare så visar analysen att de intervjuade kvinnorna upplevde att deras anmälningar om våld inte togs alltid på allvar eller inte behandlas effektivt, eftersom de inte kunde förmedla detaljerna om deras situation till polisen eller andra myndigheter. Detta resulterade i att deras behov och farhågor ofta blev förbisedda, vilket förlängde deras lidande och gjorde det svårare för dem att bryta sig loss från de våldsamma relationerna. Resultatet visar ytterligare att för att hantera språkbarriärerna så behövdes tillgång till kvalificerade tolkar och översättningstjänster. Dessa tjänster var dock inte alltid tillgängliga eller tillräckligt effektiva, vilket ytterligare förvärrade problemen. Även när tolkar fanns tillgängliga, kunde bristen på kulturell känslighet och förståelse ibland leda till missförstånd och felaktiga tolkningar av kvinnornas behov och upplevelser.

I resultaten kopplat till studiens andra frågeställning, *vilka andra hinder än språket upplevde kvinnorna när de ville bryta sig loss från våld i nära relation?*, så framhålls det i resultatet att utöver språkbarriärer, så stötte utrikesfödda kvinnor på en rad andra hinder som försvårar deras möjligheter att bryta sig loss från våldsamma relationer. Dessa hinder var både strukturella och

personliga, och inkluderade ekonomiska beroende ställningar, brist på kunskap om tillgängliga resurser och rättigheter, samt sociala och kulturella faktorer.

En sammanställning av svaren visar att ekonomiska faktorer utgjorde ett av de betydande hindren. Många kvinnor var ekonomiskt beroende av sina våldsamma partners, vilket gjorde det svårt för dem att överväga ett liv utan den ekonomiska trygghet som partners inkomst representerade. Detta beroende förstärktes ofta av brist på egna ekonomiska resurser, svårigheter att hitta eller behålla ett arbete, och i vissa fall en total avsaknad av arbetslivserfarenhet eller utbildning. Den ekonomiska kontrollen partners utövade över dessa kvinnor gjorde att de kände sig fastlåsta i relationerna, eftersom de inte såg några praktiska möjligheter att försörja sig själva och sina barn på egen hand.

Ett annat kritiskt hinder som framkom ur studiens empiri var boendesituationen. De flesta kvinnor uppgav att de stod inför svårigheter att hitta ett säkert och tillgängligt boende. Bristen på alternativa boendemöjligheter innebar att de ofta tvingades stanna kvar i den våldsamma miljön för att undvika hemlöshet eller ännu värre situationer. Detta problem förvärras av att många skyddade boenden har begränsad kapacitet och inte alltid är tillgängliga när behovet uppstår. Kvinnor utan socialt nätverk i det nya landet var särskilt sårbara, eftersom de inte hade familj eller vänner att vända sig till för stöd och tillfälligt boende. Kulturella och sociala faktorer spelar också en avgörande roll i att hindra kvinnorna från att bryta sig loss från våldet. De flesta utlandsfödda kvinnor kom från kulturer där familjens heder och sociala normer starkt påverkar individens handlingar. Skam och stigma kopplat till att lämna en partner, särskilt när det finns barn inblandade, kan vara överväldigande. Kvinnorna kände ofta en stark plikt att upprätthålla familjens rykte och undvika skandal, vilket ytterligare försvårade deras beslut att lämna den våldsamma relationen. Dessutom kunde rädsla för diskriminering eller negativ behandling från myndigheter, baserat på deras kulturella eller etniska bakgrund, avskräcka dem från att söka hjälp. Rättsliga hinder var också betydande. De flesta deltagarna hade begränsad kunskap om sina juridiska rättigheter och de resurser som fanns tillgängliga för att skydda dem och deras barn. Denna okunskap kombinerades ofta med en rädsla för att rättssystemet inte skulle förstå eller ta deras situation på allvar, vilket avskräckte dem från att anmäla våldet eller söka skydd genom rättsliga medel. Komplexiteten i rättssystemet och byråkratiska hinder gjorde det ännu svårare för kvinnor att navigera och få det skydd de behövde.

Till studiens sista frågeställningen, *Vilka resurser upplever kvinnorna behövs för att utländska kvinnor med bristande språkkunskaper ska kunna frigöra sig från våld i nära relationer?*, Så framkommer det att genom en majoritet av respondenternas svar kan vi konstatera att för att utrikesfödda kvinnor med begränsade språkkunskaper ska kunna frigöra sig från våld i nära relationer, krävs en kombination av specifika resurser och stödinsatser. Dessa resurser måste adressera både de omedelbara behoven av säkerhet och de långsiktiga behoven av integration och självständighet.

Alla deltagande kvinnorna rapporterade att effektiva och tillgängliga tolktjänster är nödvändiga för att de ska kunna kommunicera sina behov och förstå den information som ges av vård- och stödpersoner. Vidare upplyser respondenterna ett behov av att tolkar måste vara utbildade i att hantera känsliga och traumatiska ämnen och kunna arbeta med kulturell känslighet för att undvika att ytterligare skada eller stigmatisera kvinnorna. Denna aspekt är särskilt viktig när det handlar om att diskutera detaljer om våld och övergrepp, där precision och känslighet i kommunikationen är avgörande.

Utbildning i svenska språket är också en kritisk resurs. Kvinnorna behöver tillgång till språkutbildning som inte bara fokuserar på grundläggande kommunikationsförmåga utan också på specifika termer och koncept som är relevanta för deras situation, inklusive rättigheter, lagar och tillgängliga stödresurser. Språkutbildning bör integreras med information om hur man navigerar i det svenska samhället och stödsystemet, vilket kan hjälpa kvinnorna att bli mer självständiga och bättre kunna ta tillvara på de resurser som finns tillgängliga. En annan viktig resurs som lyfts fram av respondenterna är att informationskampanjer och utbildningsprogram som är språkanpassad och kulturellt relevanta spelar också en viktig roll. Kvinnorna i studien anser att dessa kampanjer bör sprida information om rättigheter, tillgängliga tjänster och hur man kan söka hjälp. De finner även att det är viktigt att denna information är lättillgänglig och sprids på platser där kvinnorna känner sig trygga, såsom föreningar, skolor, och via sociala medier. Kampanjer bör också inkludera detaljerade instruktioner om hur man navigerar i det svenska stödsystemet och vilka steg som ska tas i akuta situationer. Ekonomiskt stöd och boendelösningar är också avgörande. Många kvinnor behöver ekonomiskt stöd för att kunna bryta sig loss från sina våldsamma relationer. Detta inkluderar tillgång till säkert och tillgängligt boende, vilket kan ge dem en stabil och trygg miljö att bygga ett nytt liv på. Socialtjänsten bör erbjuda stöd i form

av ekonomisk hjälp, rådgivning och arbetsförmedling för att hjälpa kvinnorna att bli ekonomiskt självständiga. Boendelösningar bör inkludera skyddade boenden som kan ta emot kvinnor och deras barn omedelbart och erbjuda långsiktiga boendialternativ som stödjer deras återhämtning och integration i samhället.

Psykologiskt stöd och terapi är också viktiga resurser. Kvinnorna behöver tillgång till mentalvårdstjänster som kan hjälpa dem att bearbeta sina trauman och bygga upp sin självkänsla och självständighet. Dessa tjänster bör vara kulturellt anpassade och tillgängliga på flera språk för att säkerställa att kvinnorna får det stöd de behöver på ett sätt som är begripligt och relevant för dem.

Sammanfattningsvis av slutsatsen, försvårar språkbarriärer deras förmåga att kommunicera om våldet och söka hjälp, vilket leder till isolering och missförstånd från myndigheter och stödorganisationer. Utöver språkbarriärer möter kvinnorna ekonomiska hinder, brist på säkert boende, kulturella normer och rättsliga utmaningar som försvårar deras möjlighet att bryta sig loss från våldsamma relationer. Det blir därmed väsentligt med ett omfattande och integrerat stödsystem för att hjälpa utrikesfödda kvinnor med begränsade språkkunskaper att frigöra sig från våld i nära relationer. Detta system bör inkludera professionella tolktjänster, språkutbildning, informationskampanjer, ekonomiskt stöd, säkert boende och psykologiskt stöd. Genom att tillhandahålla dessa resurser kan samhället bättre stödja dessa kvinnor i deras strävan efter att bryta sig loss från våldsamma relationer och bygga ett liv präglad av säkerhet, självständighet och välbefinnande.

6.1 Avslutande reflektioner

Valet av datainsamlingsmetod var strategiskt och syftade till att noggrant fånga respondenternas personliga erfarenheter av språkbarriärer. Detta tillvägagångssätt möjliggjorde en djupgående analys av hur dessa erfarenheter påverkade respondenternas upplevelser. Semistrukturerade intervjuer bedömdes vara den mest lämpliga metoden för detta syfte. I retrospekt håller författarna fast vid att detta val var det mest adekvata, men de erkänner också vissa begränsningar i genomförandet. Det faktum att intervjuerna utfördes individuellt av varje författare kunde ha påverkat eller begränsat det insamlade materialets innehåll. En mer

samordnad approach hade potentiellt kunnat säkerställa större enhetlighet i intervjuernas utförande. I detta sammanhang är det möjligt att relevanta följdfrågor förbisågs, vilket kan ha lett till att viktig information gick förlorad.

Ytterligare bör det understrykas att intervjufrågorna var utformade för att fånga deltagarnas personliga uppfattningar och erfarenheter. Deras svar bör därför betraktas som sanna och accepteras som sådana. Det kan dock argumenteras att objektiviteten i tolkningen av det insamlade materialet påverkas av författarnas egna erfarenheter och värderingar, vilket potentiellt kan snedvrída studiens resultat . Trots detta har detta inte setts som ett betydande problem. Snarare kan det hävdas att författarnas insikter till och med gynnat tolkningen av vissa delar av materialet som annars kunnat vara svårtolkade. Båda dessa perspektiv är viktiga att belysa och ingen bör uteslutas. Det är också viktigt att notera att studien endast baseras på sex intervjuer, vilket innebär att dess resultat inte nödvändigtvis är generaliserbara till en större population. Detta begränsade urval, som delvis var målstyrt, minskar enligt Bryman (2020) möjligheten att generalisera resultaten till en bredare population.

Resultaten från denna studie bör ses som en indikation på några utlandsfödda kvinnors erfarenheter av språkbarriärer inom våld i nära relationer. Trots att studiens geografiska räckvidd varierade visar resultaten att problemen inte är begränsade till specifika platser eller organisationer, utan att dessa utmaningar är mer generella inom området. Respondenternas uttalanden tyder också på att det finns betydande brister i det stöd och den hjälp som myndigheten tillhandahåller. Denna insikt är kritisk för att förstå och adressera de systematiska problem som påverkar denna grupp.

Genom att utforska och adressera språkbarriärer bidrar denna studie till en fördjupad förståelse av de komplexa dynamiker som påverkar utlandsfödda kvinnors möjligheter att hantera och bryta sig fri från våld i nära relationer. Insikterna från denna forskning lyfter fram vikten av språk som både en barriär och en möjlig nyckel till empowerment för dessa kvinnor. Genom att förbättra språk tillgängligheten och kulturell anpassning av stödtjänster kan vi inte bara öka individens möjligheter till skydd och stöd utan också bidra till en mer inkluderande och rättvis samhällsstruktur.

Vår forskning pekar på vikten av utbildningsprogram som inte bara fokuserar på språkinlärning utan också på att informera kvinnor om deras rättigheter i Sverige. Informationskampanjer som är lättillgängliga och språkanpassade kan spela en kritisk roll i att stärka kvinnornas ställning och självständighet. Tidigare forskning visar att ökad kunskap om lokala lagar och rättigheter direkt förbättrar möjligheterna att söka och få hjälp (Baianstovu et al., 2017). Genom att kombinera verktyg och strategier som adresserar både språkliga och kulturella barriärer kan samhället effektivare stödja utrikesfödda kvinnor som är utsatta för våld i nära relationer.

Vidare understryker dessa reflektioner behovet av kontinuerlig forskning och dialog mellan forskare, praktiker, och policyutvecklare för att ytterligare förstå och förbättra de metoder och strategier som används för att stödja utrikesfödda kvinnor. Genom att bygga på den kunskapsbas som denna och liknande studier erbjuder, kan vi skapa en mer hållbar och effektiv respons på en av de mest pressande sociala utmaningarna i vårt samhälle idag. Denna forskning är inte bara ett steg mot akademisk förståelse utan även ett bidrag till praktiska lösningar som kan förändra liv och bygga en starkare, mer inkluderande gemenskap.

6.2 Förslag till forskning

Framtida forskning bör utforska specifika strategier som våldsförebyggande organisationer kan implementera för att effektivt stödja kvinnor med begränsade svenska språkkunskaper. Detta kan inkludera utveckling av långsgående studier som utforskar effekterna av olika stödprogram över tid för att identifiera vilka insatser som är mest effektiva. Det är även viktigt att undersöka hur språkbarriärer påverkar kvinnornas förmåga att få tillgång till nödvändiga tjänster och vilka förbättringar som kan göras för att underlätta deras väg till självständighet och säkerhet.

Ytterligare hade varit intressant att undersöka kring den sociala integrationen där man belyser orsakerna bakom bristen av språk för utlandsfödda i Sverige. Genom detta hade man kunnat adressera olika faktorer och förstå de strukturella hinderna i integration.

Referenslista

Anderson, H., & Williams, L. (2013). *The role of cultural factors in shaping attitudes toward domestic violence among women in immigrant communities*. *Violence Against Women*, 19(6), 766-784.

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Baianstovu, R (2017). *Heder: Hedersrelaterat våld, förtryck och socialt arbete*. (Uppl. 1). Lund: Studentlitteratur AB.

Baianstovu, R., Strid, S., Cinthio, H., Särenstedt Gramnaes, E., & Enelo, J.M. (2019). *Heder och samhälle: Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar* (Rapport nr. 17). Örebro University

Baianstovu, R., Särnstedt Gramnaes, E. 2022. *Segregationens betydelse för hedersnormer samt för hedersrelaterat våld och förtryck*. Stockholm: Delmos, Delegationen mot segregation.

Carmen Alvarez, Katrina Debnam, Amber Clough, Kamila Alexander, Nancy E. Glass (2018). *Responding to intimate partner violence: Healthcare providers' current practices and views on integrating a safety decision aid into primary care settings*. *Research in nursing and health*.

Creswell, J. W. (2013). *"Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches."* Sage Publications.

Daneback, K., & Månsson, S. A. (2008). *Internetforskning*. I A. Meeuwisse, H. Swärd, R. Eliasson-Lappalainen & K. Jacobsson (Red.), *Forskningsmetodik för socialvetare* (s. 154- 169). Stockholm: Natur och Kultur.

Eldén, Sara (2020) *Forskningsetik. Vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur.

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Arne Göran (2011). *Intervjuer*. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Europeiska jämställdhetsinstitutet, EIGE (2021). *The Costs of Gender-Based Violence in the European Union*.

Flores, G. (2006). *Language Barriers to HealthCare in the United States*. *The New England Journal of Medicine*, 355(3), 229-231.

Forgey, R., Allen, L., & Hansen, K. (2014). *Economic factors influencing women's decisions to stay in or leave abusive relationships*. *Journal of Family Economics*, 26(3), 112-129.

Forgey, Mary Ann, Mary Allen & Johna Hansen (2014) *An Exploration of the Knowledge Base Used by Irish and U.S. Child Protection Social Workers in the 35 Assessment of Intimate Partner Violence*. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 11(1-2): 58-72.

Gill, A. K. (2010). *Stigma and help-seeking for mental health among muslims in the west: A meta-analysis*. *Journal of Muslim Mental Health*, 5(1), 14-36.

Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Penguin Books.

Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. Doubleday.

Heffman, S., Blythe, C., & Nicolson, P. (2012). *The impact of housing instability on women's decisions to stay in violent relationships*. *Journal of Housing Studies*, 18(2), 87-104.

Johnson, L., & Ferraro, K. (2000). *The normalizing process: Women's work in managing danger in a violent relationship*. *Gender & Society*, 14(1), 22-40.

Knutagård, Hans (2022) *Verksamhet, människa och omvärld*. Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3:e upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Langemar, P. (2020). *Kvalitativ forskningsmetod i psykologi – att låta en värld öppna sig*. 1. uppl., Stockholm: Liber AB

Migrationsverket. (2022). *Rapport om integration och flyktingmottagande*.

Morgan, L. (2016). *Social norms and perceptions of partner violence: A comparative study of immigrant women from eight countries*. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(2), 359-377.

Payne, Malcom (2014) *Modern Social Work Theory*. Macmillan International Higher Education.

Smith, J. (2015). *Understanding gaslighting in abusive relationships*. *Journal of Emotional Abuse*, 15(4), 338-355.

Stark, R. (2007). *Coercive control: The entrapment of women in personal life*. Oxford University Press.

Socialstyrelsen (2022) *Hedersrelaterat våld och förtryck*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Elektroniska källor

Brottsförebyggande rådet (2023). *Kartläggning av våld i nära relationer*. Hämtad 12/5-2024 från <https://bra.se/statistik/statistik-om-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>

Brottsoffermyndigheten. (2022). *Våld i nära relationer*. Hämtad 18/4-2024 från: <https://www.brottsoffermyndigheten.se/stod-och-hjalp/vard-och-stod/vard-och-stod/vard-och-stod-om-vald-i-nara-relationer/>

Forsberg, U. (2021) *Flykting eller migrant enligt UNHCR*. Hämtad 10/5-2024 från:
[\https://www.sverigeforunhcr.se/blogg/flykting-eller-migrant-enligt-unhcr

Kammarkollegiet. (2021). *Guidelines for Authorized Translators*. Hämtad från
[Kammarkollegiet Webbsida]

ROKS. (2022). *Befria sig från våld*. Hämtad 20/4-2024 från:
<https://www.roks.se/befria-sig-fran-vald/>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. [Elektronisk resurs]. Stockholm:

Bilagor

Bilaga 1 [Informationsbrev]

Hej,

Vi är två studenter, Adyin Lafta och Mariam Sarhan, från Lunds universitet som läser vår sjätte termin på socionomprogrammet. Vi ska nu skriva vår kandidatuppsats inom området våld i nära relationer där vårt huvudfokus är att undersöka vilka hinder som språkbarriärer skapar under frigörelseprocessen från våldet. Vi är därför intresserade av att intervjua utrikesfödda kvinnor som har lämnat en våldsam relation men kan ha upplevt att bristande kunskaper i svenska varit ett hinder när de försökt lämna den.

Ditt deltagande skulle betyda mycket för oss och för genomförandet av vår studie. Din medverkan innebär att du deltar i en intervju. Denna ska genomföras under vecka 14-16 och beräknas ta cirka 45-60 minuter. Datainsamlingen kommer ske först och främst genom ett fysiskt möte men vi erbjuder även möjlighet att delta på distans via verktyget Zoom om du önskar. Intervjuerna kommer spelas in och transkriberas till text av oss författare och när uppsatsen är godkänd kommer både inspelningen och transkriberingen att raderas. Samtlig information som lämnas vid intervjun kommer att identifieras och endast användas av oss som material i vår uppsats.

Ingen personlig information som kan identifiera dig kommer att förekomma i uppsatsen. Ditt deltagande är frivilligt och du kan avbryta det när som helst utan att ange anledning.

Om du har frågor eller funderingar kan du gärna kontakta oss.

Med vänliga hälsningar

Adyin Lafta

- 072-933 32 33
- Adyinlafta@gmail.com

Mariam Sarhan

- 073-320 14 99
- Maryam.albadri7@gmail.com

Handledare Karin Kvist Kullberg

- 073-988 16 89
- karin.kullberg@soch.lu.se

Bilaga 2 [Samtyckesblankett]

LUNDS
UNIVERSITET

Samtycke till deltagande i examensarbete vid Samhällsvetenskapliga fakulteten

Jag samtycker till att medverka i Mariam Sarhans och Adyin Laftas examensarbete, "Från ordlöshet till frihet: En kvalitativ intervjustudie om hur språkbarriärer påverkar utrikesfödda kvinnors möjlighet att befria sig från våld i nära relationer," vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, Lunds universitet.

Detta är ett studentprojekt som syftar till att förstå och dokumentera utmaningarna som utrikesfödda kvinnor möter. För att fullgöra detta mål, kommer följande personuppgifter att samlas in: namn, adress, e-postadress och annan relevant information som är kopplad till deltagarnas personliga erfarenheter av våld i nära relationer.

Information om personuppgiftsbehandlingen

I detta examensarbete behandlas personuppgifter såsom namn, kontaktinformation, demografiska data och yrkesinformation. Dessa uppgifter används för att kontakta deltagarna och analysera deras erfarenheter. All data kommer att anonymiseras i den slutliga rapporten för att skydda deltagarnas integritet.

Känsliga uppgifter, inklusive hälsorelaterad information och etnisk bakgrund, kan samlas in för att förstå kulturella och sociala kontexter relaterade till våld i nära relationer.

All information hanteras konfidentiellt, lagras i krypterad databaser och gallras efter studiens avslut enligt dataskyddsregler. Dessa åtgärder garanterar ett etiskt ansvarsfullt hanterande av personuppgifter i forskningen.

Personuppgifterna kommer att behandlas på följande sätt:

Alla personuppgifter kommer att hanteras konfidentiellt och enbart användas för detta forskningsändamål. Inga känsliga personuppgifter kommer att samlas in. Personuppgifter kommer att lagras säkert och gallras efter projektets avslutning. Ingen information delas med tredje part.

Lunds universitet, Box 117, 221 00 Lund, med organisationsnummer 202100-3211 är personuppgiftsansvarig. Du hittar Lunds universitets integritetspolicy på www.lu.se/integritet

Du har rätt att få information om de personuppgifter vi behandlar om dig. Du har också rätt att få felaktiga personuppgifter om dig själv rättade. Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter kan du kontakta vårt dataskyddsbud via dataskyddsbud@lu.se. Du har även rätt att inge klagomål till tillsynsmyndigheten (Integritetsskyddsmyndigheten, IMY) om du tycker att vi behandlar dina personuppgifter på ett felaktigt sätt.

Jag samtycker till medverka i Mariam Sarhan & Adyin Laftas arbete

Ort	Underskrift
Datum	Namnförtydligande

Bilaga 3 [Intervjuguide]

Inledningsfrågor

- Kan du berätta lite kort om din bakgrund och ditt liv under den tid du var utsatt för våld i nära relationer?
- Kan du nämna kort om din nuvarande situation?
- Hur bedömer du dina kunskaper i svenska språket innan du lämnade den våldsamma relationen?

Kontakt med myndigheter och andra organisationer

- Vilka erfarenheter hade du av att söka stöd eller hjälp från samhället eller frivilliga organisationer, under din tid med våld i nära relationer?
- Vilka utmaningarna respektive möjligheter har du mött sedan du fick kontakt med socialtjänsten och/eller andra myndigheter och organisationer i samband med att du sökt hjälp för att lämna den våldsamma relationen?

Språkbarriärerna påverkan

- Kan du beskriva hur språkbarriärer har påverkat din förmåga att kommunicera med myndigheter eller stödorgan under tider av våld i din nära relation?
- Hur har språkbarriärer påverkat din tillgång till information och stödresurser för att hantera situationen med våld i din relation?
- Har du upplevt hinder i att söka hjälp eller stöd från samhället på grund av språkbarriärer? Om ja, kan du dela med dig av dessa erfarenheter?
- Vilka utmaningar har du mött när det gäller att kommunicera dina behov och erfarenheter till tjänstemän eller stödpersoner på grund av språkbarriärer?
- Hur skulle du beskriva din upplevelse av att söka rättvisa eller skydd mot våld i nära relationer med tanke på språkbarriärer?
- Finns det några specifika strategier eller resurser som har varit till nytta för dig när det gäller att navigera genom språkliga hinder i samband med våld i din nära relation?

Förslag och strategier för förbättring

- Kan du dela med dig av dina tankar och känslor kring hur språkbarriären kan påverka möjligheten för utrikesfödda kvinnor att få stöd och befria sig från våld?
- Har du några förslag på hur samhället kan förbättra tillgången till stöd och hjälp för utrikesfödda kvinnor som upplever våld i nära relationer, särskilt med tanke på språkbarriärer?

- Hur tror du att samhället kan öka medvetenheten och förståelsen för de unika utmaningarna som utrikesfödda kvinnor möter när det gäller språkbarriärer och våld i nära relationer?
- Finns det några andra aspekter av din erfarenhet som du anser är viktiga att diskutera när det gäller språkbarriärer och dess påverkan på utrikesfödda kvinnors möjlighet att befria sig från våld i nära relationer